

אמרי
שמואל

פרשת פינחס

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בן של קדושים האדמו"ר
הרב **שמואל שמעון מולידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"א

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"

ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל: 058-4150707

.....
לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בוואצפ: 058-4150707

ואלה יעמדה
על הברכה

הזכרת זו מוקדשת

לברכתו ולהצלחתו של
דוד חזיזה הי"ו בן זוהרה

ולברכתם ולהצלחתם
ולזיווג הגון של ילדיו
ערן בן ציפורה הי"ו
יעקב בן ציפורה הי"ו
רחלי בת ציפורה הי"ו
מרגלית בת ציפורה הי"ו

שהקב"ה ימלא כל מישאלות ליבם לטובה ולברכה, ויזכו
לבריאות איתנה ופרנסה טובה, שפע ברכה מזל והצלחה
בכל מעשה ידיהם, אמן.

לזנות אל בנות מואב", ובגלל שבני ישראל נכשלו עם בנות מואב הקב"ה הביא מגיפה גדולה ומתו עשרים וארבע אלף מבני ישראל במגיפה.

זמרי בן סלוא נשיא שבט שמעון נכשל עם גוייה

והתורה הקדושה מספרת לנו על זמרי בן סלוא שהיה נשיא שבט שמעון, שנכשל עם כוזבי בת צור שהיתה בתו של בלק מלך מואב, והגמרא (סנהדרין פב א) מספרת שזמרי הביא את אותה אישה גוייה לפני משה רבינו ושאל אותו האם אישה זו מותרת או אסורה? אמר לו משה היא גוייה והיא אסורה, אמר לו זמרי למשה הרי אשתך בת יתרו בת של גויים, מי התיר לך אותה? אלא כמו שבת יתרו מותרת לך כך גם זו מותרת לי, ענה לו משה בת יתרו היתה במעמד הר סיני והתגיירה, אבל זאת היא גויה ולא התגיירה ולא היתה במעמד הר סיני ולכן היא אסורה, ולמרות זאת זמרי לא שמע למשה והלך והתחתן עימה, אחת העבירות הכי חמורות בתורה זה שיהודי מתחתן עם גוייה, וכאן בא

בעזרת השם בשבת קודש הקרובה אנחנו נקרא בתורה בפרשת פנחס, ושם התורה הקדושה מספרת לנו על פנחס הנכד של אהרון הכהן, שקינא את קינאת ה' והרג את זמרי בן סלוא, שהיה נשיא שבט שמעון, והקב"ה נתן לפנחס שכר גדול מאוד על כך.

אלוקיהם של אלו שונא זימה

בפרשה הקודמת קראנו בתורה שבלק מלך מואב שכר את בלעם בן בעור כדי שיבוא לקלל את עם ישראל אבל בסופו של דבר, בלעם לא הצליח לקלל את עם ישראל.

וכתוב בגמרא (סנהדרין קו א) שלפני שבלעם נפרד מבלק, אמר בלעם לבלק לקלל את עם ישראל לא הצלחתי, אבל יש לי עצה טובה בשבילך איך לאבד את עם ישראל מן העולם, אלוקיהם של אלו שונא זימה, לכן לך ותכשיל אותם בגילוי עריות, והם יאבדו מאליהם, ומיד שלח בלק את בנות מואב שיכשילו את בני ישראל בגילוי עריות, וכך היה וכמו שאומרת לנו התורה (במדבר כה א) "וישב ישראל בשיטים ויחל העם

נשיא שבט בעם ישראל ומתחתן עם אישה גויה, ומרוב שמשה רבינו היה בצער גדול נשתתק ונשתכחה ממנו ההלכה.

הבועל ארמית קנאין פוגעין בו

עד שבא פנחס שהיה הנכד של אהרון הכהן ואמר למשה, משה רבינו אתה לימדת אותנו "הבועל ארמית קנאין פוגעין בו", מיד אמר משה לפנחס אני שכחתי את ההלכה ואתה הזכרת לי את ההלכה, לכן יבוא בעל האיגרת ויקיים מה שכתוב באיגרת, ומיד קם פנחס ולקח רומח בידו, שזה חרב גדולה, ונכנס למחנה שבט שמעון, והמדרש אומר ששבט שמעון היו גיבורים וחזקים מאוד ובאו להרוג את פנחס, וכותב רבי חיים ויטאל שיחד עם זמרי היו עוד מאה עשרים וחמישה אלף שבאו לעזור לזמרי ורצו להרוג את פנחס, אבל הקב"ה עשה לפנחס שת"ים עשרה ניסים גדולים ונכנס פנחס לאוהל של זמרי ודקר את זמרי ואת אותה אישה גויה והניח אותם בפתח המשכן, ואמר פנחס להקב"ה רבונו של עולם וכי

בגלל אדם אחד אתה רוצה לאבד את כל עם ישראל מן העולם, ומיד נעצרה המגיפה.

בזכות פנחס נעצרה המגיפה

ואמרת לנו התורה (במדבר כה יא) "פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קינאתי בתוכם ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום", ורואים שהקב"ה רצה לאבד את כל עם ישראל ורק בזכות המעשה של פנחס הקב"ה חס על כל עם ישראל ונעצרה המגיפה.

זכה שיהיה לו שלום ממלאך המוות שיהיה לנצח

והקב"ה נתן שכר לפנחס בגלל שבזכותו נעצרה המגיפה, ופנחס זכה לשני דברים

א. שלום ממלאך המוות שיחיה לנצח, כמו שנאמר (במדבר כה יב) לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, שיהיה לו שלום ממלאך המוות, וכמו שאומר המדרש (ילקוט שמעוני תורה פרשת פנחס רמז

כתוב בחז"ל (פרקי דר"א פמ"ז; זוה"ק ח"ב קצ, א; ב"מ קיד, ב וברש"י), שפנחס זה אליהו, ועוד מבואר בחז"ל (תרגום יונתן במדבר כה, יב; זוה"ק ח"ג ריד, א) שפנחס חי וקיים לעולם.

ולמה זכה פנחס לזה?

אלא אומר רבינו הקדוש רבי יצחק לוי מברדיצ'וב זצוק"ל (קדושת לוי במדבר פרשת פנחס), שהטבע בעולם שהנשמה היא רוצה להתקרב להקב"ה אבל הגוף הוא מושך את האדם לכיוון ההפוך להתרחק מהקב"ה, ולכן הנשמה היא קיימת לעולם כי היא קרובה לה', אבל הגוף הוא לא קיים לנצח כי הוא רחוק מה'. אבל אם האדם מגיע לדרגה כזו שגם הגוף מתבטל לפני הקב"ה וגם הגוף רוצה להיות קרוב לה' אז גם הגוף יהיה קיים לנצח. ולכן פנחס שהגיע לדרגה שלא רק הנשמה שלו היתה קרובה לה', אלא גם הגוף שלו היה קרוב לה' כי הוא ביטל את גופו ומסר את עצמו למיתה במסירות נפש גדולה רק כדי לעצור את המגיפה מעם ישראל כמאמר חכמינו ז"ל (סנהדרין פב, א; במדב"ר כ, כה) ולכן

תשעא) אמר רבי שמעון בן לקיש אמר לו הקב"ה לפנחס אתה עשית שלום ביני לבין עם ישראל, לכן אני יעשה לך שלום עם מלאך המוות שלא ישלוט עליך מלאך המוות אלא אתה תחייה לעולם.

ופנחס זכה לאריכות ימים של שתיים עשרה דורות, קרוב לשש מאות שנה, ואחר כך נהפך מאדם למלאך ועלה בסערה השמימה.

זכה לכהונת עולם שהוא וכל זרעו אחריו יהיו כוהנים

ב. זכה לכהונת עולם שהוא וכל זרעו אחריו יהיו כוהנים, ולאחר פטירת אביו אלעזר, פנחס מילא את מקומו ככהן גדול, שעד אז לא היתה הכהונה עוברת בירושה אלא מי שה' היה ממנה אותו להיות כהן הוא היה כהן, אבל לא זרעו, וה' ציווה את פנחס שיהיה הוא וזרעו לעולם כוהנים, והמדרש (ילקוט שמעוני תורה פרשת פנחס רמז תשעא) אומר ששמונה עשרה כהנים גדולים בבית המקדש הראשון היו מצאצאיו של פנחס.

למה פנחס חי לנצח

עוזיאל (במדבר כה יב), 'בשבועא אימר ליה מן שמי האנא גזר ליה ית קימי שלם ואעבדיניה מלאך קיים וייחי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא'. ותרגומו שהקב"ה אומר לו אני נותן לך את בריתי שלום ויעשה אותך מלאך קיים ואתה תחיה לעולם לבשר את הגאולה בסוף הימים.

**כל אדם שמקנא להקב"ה
לא יכול מלאך המוות
לשלוט עליו**

וכן מובא בזוהר הקדוש, (בראשית רט ב), 'כל ההוא בר נש דמקנא ליה להקב"ה, לא יכול מלאכא דמותא לשלטא ביה כשאר בני אנשא ויתקיים ביה שלם, והא הוא כמא דאיתמר בפנחס לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, ופירושו כל אדם שמקנא להקב"ה לא יכול מלאך המוות לשלוט עליו כשאר בני אדם, ויתקיים בו שלום ממלאך המוות.

**הנה אנכי שולח לכם את
אליה הנביא**

ואומר המדרש (ילקוט שמעוני תורה פרשת פנחס רמז תשעא), אמר לו

הוא זכה שפנחס הוא אליהו שהוא חי וקיים לנצח כי כולו בבחינה נשמה, שכל רצונה רק להתקרב לה'.

הגמרא אומרת (מגילה יד א) ארבעים ושמונה נביאים היו לעם ישראל ובניהם היה אליהו הנביא, אליהו היה גם חכם וגם נביא.

ואומר מרן רבי יעקב אבוחצירא זיע"א בספרו פתוחי חותם (תחילת פרשת פנחס) "בקנאו את קנאתי", "קנאתי" ר"ת קנה נשמת אליהו תשבי יקרה.

**אליהו עתיד לבשר את עם
ישראל על הגאולה בגלות
האחרון**

ואומר האור החיים הקדוש (במדבר כה יג) שפנחס הוא אליהו הנביא זכור לטוב, והוא עתיד לבשר את עם ישראל על הגאולה בגלות האחרון כי אז יהיה שלום בכל העולם.

וכן מפרש התרגום רבינו יונתן בן עוזיאל, שהקב"ה הבטיח לפנחס שיהפך למלאך ויחיה לעולם, כדי שיוכל לבשר על הגאולה באחרית הימים. וזה לשון רבינו יונתן בן

תלוי אלא בכם, וזה הכוונה שאמר לו היום שאין העיכוב מצידו כלל אלא תלוי בתשובה של כלל עם ישראל.

רק בגללנו אליהו הנביא מתעכב

כתוב בפסוק (מלאכי ג כג) "הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", וצריך להבין שלכאורה הרי היה צריך להיות כתוב אשלח לשון עתיד, ולא שולח לשון הווה?

אלא מפרש החפץ חיים (זכור למרים פרק יח), שהכוונה של שולח, שאין שום עיכוב מצד הקב"ה והוא היה שולח מיד את אליהו הנביא, רק הדבר תלוי בנו, וברגע שלא יהיה עיכוב מצד בני"י מיד ה' שולח את המבשר.

למה כתוב אליה ולא אליהו

וצריך להבין למה כשמוזכר אליהו הנביא בפסוק הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא, הוא מוזכר אליה חסר ו, ולמה לא כתוב אליהו?

הקב"ה לפנחס כמו שעשית שלום ביני לבין בני ישראל כך לעתיד לבוא בזמן הגאולה האחרונה אתה תעשה שלום בני לבין בני ישראל, כמו שכתוב (מלאכי ג כג) "הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".

היום אם בקולו תשמעו

המדרש (ילקוט שמעוני זכריה רמז תקעו) מספרת שפגש רבי יהושע בן לוי את אליהו הנביא בפתח המערה של רשב"י ושאל אותו היכן נמצא מלך המשיח? גילה לו אליהו הנביא לרבי יהושע היכן נמצא מלך המשיח, הלך רבי יהושע ופגש את מלך המשיח ושאל אותו מתי תבוא לגאול את עם ישראל? אמר לו היום, עבר היום ולא בא מלך המשיח, וחזר רבי יהושע ושאל את אליהו שהרי המשיח אמר לי שהוא יבוא היום וחלף היום והוא לא בא, אמר לו כתוב (תהלים צה ז) היום אם בקולו תשמעו, שפירושו של דבר שאם יחזרו בתשובה כל עם ישראל מיד הוא בא, כי הוא מבחינתו מוכן לבוא אפילו היום ואין הדבר

הבא שהוא היה רשע גדול מאוד.

ובנביא בספר מלכים (א טז לא) מסופר על אחאב המלך שהוא התחתן עם אישה גויה שקראו לה איזבל, והיא הביאה מהבית של אבא שלה לבית של אחאב את כל הפסלים ולימדה אותו לעבוד עבודה זרה לפסלים, ואחרי שאחאב עבד עבודה זרה הוא גרר אחריו את כל עם ישראל שיעבדו עבודה זרה, ומסופר בנביא (שם יח ד) שאיזבל אשתו של אחאב היתה רודפת את כל הנביאים כדי להרוג אותם ועובדיה הנביא החביא מאה בני נביאים במערת אליהו הנביא בכרמל והיה דואג להם לאוכל ולבגדים.

נשבע אליהו בשם ה' שלא ירד גשם

בנביא בספר מלכים מסופר על חיאל בית האלי, שיהושע בן נון קילל את מי שיבנה את החומות של העיר יריחו שכל בניו ימותו, וחיאל בית האלי לא שמע בקול יהושע ובנה את החומות של העיר יריחו, וכמ"ש (מלכים א, טז לד) "בימיו בנה חיאל בית האלי את יריחו, באבירים

אלא מבאר יבואר על פי רש"י (ויקרא כו מב) שמבאר שיעקב אבינו לקח את האות ו' מאליהו הנביא בתור משכון, כדי לזרז את אליהו שיבוא לבשר על הגאולה לעם ישראל.

ונראה שאם נסתכל בתנ"ך בכל מקום שמוזכר שמו של יעקב אבינו כתוב יעקב חסרו ו, אבל יש חמישה מקומות בתנ"ך שמופיע השם של יעקב עם האות ו. ולעומת זאת כל מקום שמוזכר אליהו הנביא מוזכר אליהו עם האות ו', אבל יש חמישה מקומות בתנ"ך שמופיע המילה אליה חסרו ו' במקום אליהו כתוב אליה, ולמה?

אלא כתוב במדרש (הובא ברש"י ויקרא כו מב) שיעקב אבינו לקח את האות ו' מאליהו הנביא בתור משכון כדי לזרז את אליהו שיבוא לבשר על הגאולה לעם ישראל, ואמר לו מתי שתבוא לבשר את עם ישראל על הגאולה אני יחזיר לך את האות ו בחזרה.

אליהו הנביא והמלך אחאב

הגמרא אומרת (סנהדרין קב ב) שאחאב בן עומרי אין לו חלק לעולם

תתקיים ומה שבנו מת זה רק במקרה ולא קשור לקללה של יהושע בן נון, וכששמע אליהו הנביא את דברי אחאב המלך מיד נשבע אליהו חי ה', נשבע אליהו בשם ה' שלא ירד גשם מעכשיו במשך שלוש שנים, ובאמת כך היה, ומאותו זמן לא ירד גשם והיה בצורת והיה רעב, ומתו הרבה מאוד מעם ישראל והיה אחאב מחפש את אליהו הנביא כדי להרוג אותו, והיה אליהו מסתתר במערת אליהו בכרמל ושם היה אליהו יושב ומתפלל ולומד תורה ומלמד תורה את מאה בני הנביאים שהתחבאו מפני אחאב שביקש להרוג אותם, וכתוב בחז"ל לעולם לא זזה השכינה ממערת אליהו הנביא כי שם היה לומד תורה.

מערת אליהו הנביא

ומסופר שרבינו אור החיים הקדוש הגיע לארץ ישראל הוא הגיע בספינה מהעיר ליורנו שבאיטליה, והתכווין אור החיים הקדוש שהאוניה תגיע לנמל יפו ומשם הם יילכו לירושלים, אבל מכיון שהגיעה שמועה שיש מגיפה בעיר יפו אז האוניה הפליגה לנמל עכו, ושם ישב אור החיים

בכורו יסדה ובשגוב צעירו הציב דלתיה". ואותו זמן כל עם ישראל היו הולכים אחרי אחאב המלך והיו עובדים עבודה זרה, ואומרת הגמרא (סנהדרין ק"ג א) שהלך אליהו לנחם את חיאל בית האלי ולהוכיח אותו, ואמר לו הרי יהושע קילל מי שיבנה את החומות של יריחו בניו ימותו ולמה היה לך לבנות את החומות של העיר יריחו, ובאותה שעה היה שם אחאב המלך ואמר לאליהו אם הקללה של הרב לא התקיימה אז הקללה של התלמיד תתקיים, התכווין אחאב לומר לאליהו הרי כתוב בתורה שאם עם ישראל יעבוד עבודה זרה אז לא ירד גשם, וכך כתוב (דברים י"א ט"ז) 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלוקים אחרים והשתחוויתם להם וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר', אמר לו אחאב לאליהו הנביא הרי כל עם ישראל עובדים עבודה זרה ובכל זאת מרוב שיורד כל כך הרבה גשם עד שאני יוצא מהבית אני צריך להרים את שולי הגלימה, אז אם הקללה של הרב לא התקיימה אז ודאי שגם הקללה של התלמיד לא

אהאב

ומכיון שהיה בצורת והיה רעב היו העבדים של אחאב מחפשים אוכל כדי להביא למלך ועד שבקושי היו מוציאים מעט אוכל ומניחים על השולחן לפני אחאב, וכשבא אחאב לאכול היה בא עורב ולוקח את האוכל והולך לו והיה העורב מביא את אותו אוכל לאליהו הנביא שהיה מסתתר במערה וכך היה בכל יום. (עי' מלכים א יז ו).

יבשת אותיות תשבי זה אליהו התשבי

המדרש אומר (ב"ר לג ה הובא ברש"י בראשית ח ז) שאחרי המבול נח שלח את העורב לראות מה קורה בעולם, אבל העורב לא הסכים ללכת בשליחות של נח והיה העורב מסתובב סביב התיבה, ואמר לנח מכל העופות למה אתה שולח דווקא אותי? ונח לא רצה להכניס את העורב לתיבה כי אמר אין בכך שום שימוש, לאכול אותך אי אפשר כי אתה עוף טמא, וכן להקריב ממך קורבן אי אפשר כי אתה עוף טמא,

הקדוש במשך שנה שלימה ורק לאחר מכן עלה אור החיים הקדוש לירושלים, ובזמן שהיה אור החיים הקדוש גר בעיר עכו היה הולך עם תלמידיו להתפלל בקברות הצדיקים, ומספר תלמידו של אור החיים הקדוש שבערב יום הכיפורים הלכו ביחד עם אור החיים הקדוש להתפלל במערת אליהו הנביא בכרמל, והיינו שם בכל יום הכיפורים ושם התפללנו כל התפילות, וכשנכנסנו למערת אליהו נחה עלינו רוח אלוקים וראינו בנפשינו הארה גדולה מאוד והיא המערה שאמרו עליה בגמרא שמעולם לא זזה השכינה משם ובתוך המערה יש עוד מערה קטנה ומספרים ששם היה יושב אליהו הנביא זכור לטוב, וראינו בעינינו שנכנס איזה גוי ערל למערה מיד יצא מקירות המערה מים והתיזו עליו, ושהיינו אומרים בתפילה דעני לאליהו בהר הכרמל היינו מרגישים קדושה מיוחדת והיה נראה ממש כאילו אליהו שם.

העורב היה מביא אוכל לאליהו הנביא מהשולחן של

עוגה לאליהו ומאותו יום לא נגמר הקמח והשמן והסולת, והיה אליהו גר אצל האלמנה בעליית הגג.

מפתח ר"ת מפתח פרנסה תהיה חיה – יולדת

ואחרי כמה זמן נעשה בן האלמנה חולה עד שעמד למות ואז אמרה האלמנה לאליהו אתה באת להזכיר את עוונתי, כי עד שבאת אצלי הייתי נחשבת כצדקת שבעיר אבל מאז שבאת אצלי שאתה צדיק כל כך גדול אז אני כבר לא נחשבת לצדקת לידך ואז באת להזכיר את העוונות שלי, ואז התפלל אליהו להקב"ה שיביא לו את המפתח של תחיית המתים, ואז אמר הקב"ה לאליהו הרי ידוע שיש שלוש מפתחות שלא נמסרו לידי שליח אלא הם בידו של הקב"ה, והם מפתח של גשמים, מפתח של תחיית המתים, ומפתח של יולדת, (מפתח ר"ת מפתח פרנסה תחיה חיה – יולדת, ואתה נותן להם את אוכלם בעיתו אתה ולא שליח, ונאמן אתה להחיות מתים אתה ולא שליח), אמר לו הקב"ה לאליהו מפתח של גשמים מסרתי לך, אם אני ייתן לך גם מפתח

לעשות שליחות אתה לא רוצה אז לא צריך אותך בעולם, אמר לו הקב"ה לנח תכניס את העורב לתיבה למה כי עתיד איזה צדיק לעמוד וליבש את העולם, והעורב מביא לו אוכל וזה אליהו הנביא לכן כתוב (בראשית ח ז) עד יבשת המים, כי יבשת אותיות תשבי שזה אליהו התשבי.

אני מבטיח לך שהקמח והמים והשמן לא יגמרו לך

והנביא מספר שאלהו ברח למדבר והיה במדבר במשך 40 יום בלי אוכל עד שהגיע אליהו לעיר צידון, ושם התגלה אליו הקב"ה ואמר לו תלך לאישה האלמנה שהיא תכלכל אותך, ובא אליהו וביקש מהאלמנה אוכל כי הוא לא אכל כבר ארבעים יום ועמד למות ברעב, והאלמנה אמרה לאליהו יש לי מעט מים ומעט קמח ומעט סולת ויש לי בן קטן ואם אני ייתן לך אנחנו נמות ברעב כי עכשיו זה זמן של רעב ואי אפשר להשיג בקושי אוכל, אמר לה אליהו אם תכניני לי מהקמח עוגה אני מבטיח לך שהקמח והמים והשמן לא יגמרו לך עד שייפסק הרעב, והכינה האלמנה

האלוקים לכו אחריו ואם הבעל הוא האלוקים לכו אחריו, וההסבר בזה כי מה עושה היצר הרע אומר לאדם תעבור עבירות אבל כדי להשקיט את המצפון שלך תעשה גם מצוות, ואז האדם פוסח על שתי הסעיפים וכך היה בזמן אחאב מצד אחד היו עושים מצוות ומצד שני היו עובדים עבודה זרה.

ואמר אליהו לאחאב בואו ונעשה מבחן ונקים שני מזבחות מזבח אחד לה' ומזבח שני לבעל לעבודה זרה, ונראה היכן שתרד האש מן השמים זה האלוקים האמיתי, ונאספו כל עם ישראל בהר הכרמל והכינו שתי מזבחות מזבח אחד לה' ומזבח אחד לבעל לעבודה זרה, ומתחת למזבח של העבודה זרה החביאו איזה אדם ואמרו לו כשנצעק הבעל עננו תדליק את האש, ורואים מכאן שכאשר האדם הולך בשקר הוא גם ירמה את עצמו כי נוח לו לחיות בשקר ולכן למורת שהם ידעו שאין שום דבר בעבודה זרה שלהם שלכן הם החביאו את האיש מתחת המזבח מ"מ הם המשיכו להאמין בה, ואז הקב"ה זימן נחש והכיש את אותו אדם ומת,

של תחיית המתים אז ייצא שלתלמיד יש יותר מהרב, שלתלמיד יש שני מפתחות ולרב יש מפתח אחד, תחזיר לי את המפתח של גשמים ואני ייתן לך מפתח של תחיית המתים, והחזיר אליהו את המפתח של גשמים ונתן ה' לאליהו מפתח של תחיית המתים, והחיה אליהו את הנער בנה של האלמנה, ואז אמר הקב"ה לאליהו אני כבר רוצה להוריד גשם, אבל לפני שאני מוריד גשם תלך להודיע לאחאב שאתה מבטל את הגזירה ועכשיו יחזור לרדת גשם, כי אם לא תודיע לו אז יגיד אחאב מה שלא ירד גשם זה לא בגלל אליהו אלא זה היה מקרה והנה עכשיו יורד גשם, אבל עכשיו שתודיע לו קודם שעומד לרדת גשם אז הוא יראה שמה שלא ירד גשם עד עכשיו זה היה בגללך.

עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים

ואז בא אליהו הנביא לאחאב ואמר לו מצד אחד בני ישראל עובדים עבודה זרה, ומצד שני מקיימים מצוות, ואמר לו אליהו לאחאב עד מתי אתם פוסעים על שתי הסעיפים, אם ה' הוא

שנים ואלמלי היו רעבים וצמאים לא היו מתעוררים לתשובה להקב"ה כי ליבם היה אטום ומה פותח את הלב רק הייסורים.

למה כפילות קנוא קנאתי

ואליהו חשב שאחרי המעמד הגדול הזה כל עם ישראל יחזרו בתשובה. אבל אחאב המשיך לרדוף אחרי אליהו והנביא מספר שאליהו ברח למדבר סיני ובהר סיני התגלה הקב"ה לאליהו ואמר לו מה לך פה אליהו אמר לו אליהו להקב"ה "קנוא קנאתי לה' צבקות כי עזבו בניך את בריתך". וצריך להבין למה כתוב כפילות קנוא קנאתי?

אלא כי קנאתי פעמיים בפעם הראשונה בשיטים שבנ"י נכשלו עם בנות מואב, ובפעם השנייה עכשיו בזמן אחאב.

אתה מקטרג על בני חייך שאתה תהיה בכל ברית וברית

אמר לו הקב"ה לאליהו אתה מקטרג על בני חייך שאתה תהיה בכל ברית וברית, אמר לו אליהו רבש"ע אני

והיו צועקים הבעל עננו ואין קול ואין עונה, וכך היה מהבוקר ועד הצהריים, ובצהרים אליהו בנה מזבח לה' ואמר רבוננו של עולם תן סימן לכולם שאתה הוא האלוקים האמיתי, ומיד ירדה אש מן השמים ושרפה את הקורבן ואמרו כל עם ישראל ה' הוא האלוקים ה' הוא האלוקים.

אלמלי היו רעבים וצמאים לא היו מתעוררים לתשובה

ושואלים רבותינו זכרונם לברכה (אור יהל להרב לייב חסמון) מדוע היה צריך אליהו לחכות שלוש שנים שיסבלו עם ישראל רעב וימותו אנשים נשים וטף וכי לא היה יכול לעשות מיד את המבחן והיה מוכיח לכולם שה' הוא האלוקים ואם כן מדוע חיכה אליהו שלוש שנים?

אלא ללמדנו שכאשר באים יסורים אז יהודי מתעורר בתשובה בכל ליבו, אבל כל זמן שאין ייסורים אז לפעמים אפילו שרואה נס גלוי לא מתעורר לתשובה, ולכן אף על פי שאליהו הנביא עשה נס גדול מאוד וירדה אש מן השמים לעיני כל עם ישראל אך אם לא היה רעב במשך שלוש

שלכאורה איזה עונש יש כאן לאליהו הנביא הרי זה מצוה להיות בברית מילה?

אליהו הנביא מפסיד את ההידושי תורה שנאמרים בגן עדן

אלא אומר החיד"א בשם הרב יעקב צמח ז"ל שבכל רגע ורגע מתחדשים חידושי תורה בגן עדן שנאמרים מפי גדולי הצדיקים, ובשעה שאליהו הנביא יורד לברית הוא מפסיד את אותם חידושי תורה שנאמרים באותו זמן בגן עדן וזה העונש של אליהו, מכאן אנחנו לומדים כמה גדולה המעלה של לימוד תורה שהרי ברית זה מצוה ומי שמשותף בברית מוחלים לו כל עוונותיו ובכל זאת לימוד תורה זה יותר גדול מברית מילה.

אליהו הנביא הסמיך את אלישע הנביא

ואליהו הנביא לימד תורה את אלישע הנביא, ואז אליהו הלביש את האדרת שלו על אלישע הנביא, ואז ויעל אליהו בסערה השמימה ומאותו זמן

קנאי ואם יש יהודי שעשה עבירה אני יכול לפגוע בו כי אני מקנא קינאת ה' אמר לו הקב"ה כל מי שישתתף בברית מילה אני מוחל לו על כל עוונותיו.

ואומר המדרש שאליהו קינא בפרשה שלנו והרג את זמרי והקב"ה לא רק שלא כעס עליו אלא הקב"ה גם נתן לו שכר, אבל שאליהו קינא לה' ואמר עזבו בניך את בריתך הקב"ה העניש את אליהו שיהיה בכל ברית מילה מדוע?

אלא בפרשה שלנו פנחס דיבר עם ישראל ולכן הוא אמר להם דברי תוכחה, אבל כשדיבר עם הקב"ה דיבר טוב על עם ישראל, אבל כאן אליהו קטרג לפני הקב"ה על עם ישראל ואמר עזבו בניך את בריתך לכן העניש אותו הקב"ה חייך שאתה תהיה נוכח בכל ברית וברית.

איזה עונש יש כאן לאליהו הנביא הרי זה מצוה להיות בברית מילה?

ושואל החיד"א (חומת אנך תהלים סא) בשם הרב יעקב צמח ז"ל

והאדם השני שנהפך למלאך היה פנחס

והאדם השני שנהפך למלאך זה פנחס שחי קרוב לשש מאות שנה מזמן של משה רבינו ועד זמן של אלישע הנביא, ואחרי שלימד תורה את אלישע והלביש את אלישע הנביא באדרת שלו עלה אליהו בסערה השמימה כמ"ש "ויעל אליהו בסערה השמימה", ובאותה שעה אמר עליו אלישע (מלכים ב ב יב) "אבי אבי רכב ישראל ופרשיו", ומאותו זמן נהפך מאדם בשר ודם למלאך, ואמרו רבותינו ז"ל שאלהו הנביא יושב בכל מוצאי שבת תחת עץ החיים וכותב זכויותיהם של עם ישראל.

אדם הראשון הוא היה יכול לעלות לשמים מתי שירצה

אומר האור החיים הקדוש בפרשת בחוקותי כשברא הקב"ה את האדם הראשון בעולם הזה לא ברא אותו לשבת בעולם הזה לעולמי עד, אלא היתה כוונתו של הקב"ה שאם לא היה אדם הראשון חוטא ואוכל מעץ הדעת, אז האדם מתי שהיה רוצה

נהפך אליהו הנביא למלאך, וכמ"ש בנביא בספר מלכים, (מלכים ב ב יא) ויהי המה הולכים הלך ודבר, והנה רכב אש וסוסי אש ויפרידו בין שניהם, ויעל אליהו בסערה השמים. ואלישע רואה והוא מצעק, 'אבי אבי רכב ישראל ופרשיו', ולא ראהו עוד". ומאותו זמן אליהו הנביא יורד לעולם הזה לעשות שליחות של הקב"ה.

אחרי שעלה השמימה שמו השתנה מפנחס לאליהו

ומאותו זמן נהפך פנחס למלאך, ורבנו בחיי אומר כי פנחס נשאר חי ורק שמו השתנה ואחרי שעלה השמימה- נקרא אליהו.

האדם הראשון בעולם שנהפך למלאך היה הנזק

המדרש אומר שמבריאת העולם היו שני בני אדם שנהפכו למלאכים, הראשון היה חנוך והשני היה פנחס, כתוב בתורה (בראשית ה כד) ויתהלך חנוך את האלוקים ואיננו כי לקח אותו אלוקים אומר הזוהר הקדוש שחנוך נהפך למלאך מ"ט שהוא המלאך החשוב ביותר בשמים.

אנחנו רואים בדברי חז"ל שאליהו הנביא כל פעם הוא מתגלה בצורה אחרת לפי השליחות שאליהו הוא הולך פעם מתגלה בצורת אדם זקן ופעם התגלה בצורת עני.

מי שאינו מקפיד על הבריות זוכה לגילוי של אליהו הנביא

כתוב בגמרא אמר אליהו הנביא זכור לטוב אין אני מתגלה אלא למי שאינו קפדן אשר מי שזכה שנגלה לו אליהו שמובטח לו שהוא בן העולם הבא, רואים מי זוכה לגילוי אליהו מי שאינו מקפיד את הבריות.

וכן אליהו הנביא יורד לעולם הזה ולומד תורה עם הצדיקים ומגלה להם סודות התורה.

וכן רשב"י ורבי אלעזר בנו למדו תורה במערה במשך שלוש עשרה שנים עם אליהו הנביא וכל הסודות שכתב רשב"י בזוהר הק' זה מה שלמד מפי אליהו הנביא.

צדיקים למדו תורה עם אליהו הנביא

וכן רבינו האר"י הק' סיפר שבמשך

היה עולה עם גופו לשמים לגן עדן, ומתי שהיה רוצה היה יורד בחזרה והדבר דומה לבית ועליה, שזה בית שיש לו שתי קומות, מתי שרוצה עולה ומתי שרוצה יורד, ואחרי שאדם הראשון אכל מעץ הדעת אז נגזר שרק הנשמה תעלה לשמים אבל הגוף נשאר בארץ, אבל יש אדם אחד יחיד בעולם שנמצא באותו מצב כמו של אדם הראשון קודם שאכל מעץ הדעת ועדיין העולם הזה ועולם הבא כמו בית ועליה מתי שרוצה עולה ומתי שרוצה יורד זה אליהו הנביא.

מלאך שיורד לעולם הזה הוא מלובש בגוף כמו אדם בשר ודם

ומאותו זמן שאליהו הנביא נהפך למלאך, הקב"ה שולח את אליהו הנביא לכל מיני שליחויות בעולם וכשאליהו הנביא יורד לעולם הזה הוא מלובש בגוף כמו אדם בשר ודם, ואמרו חז"ל (הובא בספר סדר היום סדר הבדלה) אשרי מי שראה פניו בחלום אשרי מי שנתן לו שלום והחזיר לו שלום.

אדם וכשהיה נכנס לחדר היה רואה רק את הבן איש חי.

ועוד מסופר על הרב הבן איש חי שהיתה איזה אישה צדקת שהיתה מבשלת בבית של הבן איש חי, ופעם אחת העלתה לעליית הגג לחדר לימוד של הבן איש חי שתי כוסות תה ושאל אותה הבן איש חי למה הבאת שתיים ולא אחד אמרה כי ראיתי שתי אנשים בחדר אמר לה אשריך שזכית לראות את אליהו הנביא ובזכות זה תזכי לאריכות ימים, אבל אני משביע אותך שלא תספרי לאף אחד, וכשתספרי מה שראית, אחרי זמן קצר את תפטרי מן העולם, ואותה צדקת שמרה את הדבר בסוד וזכתה לאריכות ימים ועלתה לארץ ישראל ושראתה שמתקרב זמן פטירתה מן העולם הלכה לישיבת פורת יוסף וסיפרה לראש הישיבה רבי יהודה צדקה זצ"ל שראתה את אליהו הנביא אצל הבן איש חי, ואחרי שלושה ימים נפטרה לבית עולמה.

לא להעדיף מצווה על מצווה

עשרים שנה היה יושב בבקתה על שפת הנילוס והיה לומד תורה עם אליהו הנביא.

וכך אמר לי אליהו הנביא זכור לטוב

הגאון מוילנא כותב אחד עשרה פעמים בכתבים שלו וכך אמר לי אליהו הנביא זכור לטוב. וכן כותב הכתב סופר בכמה מקומות נגלה אלי אליהו הנביא זכור לטוב.

הבן איש חי היה זוכה בכל מוצ"ש"ק לגילוי של אליהו הנביא

וכן רבינו הקדוש הבן איש חי בכל מוצ"ש היה זוכה לגילוי של אליהו, ומסופר שבכל מוצ"ש היה הבן איש חי עולה ומסתגר בעליית הגג והיה מתגלה אליו אליהו הנביא, והיה הבן איש חי מבקש מהמשרת שלו שיעלה לו לעליית הגג שתי גביעים של יין וכוס אחד היה מחזיק הבן איש חי והכוס השנייה היתה עומדת באוויר, וכשהיה המשרת עומד מחוץ לחדר היה שומע קולות של שני בני

פרשת פינחס

מסופר על איש אחד שרצה לזכות לראות את פניו של אליהו הנביא, אמר לו האבא תצום ארבעים יום, ובכל הארבעים יום אל תישן על מיטה וכל זמן שאתה ער תלמד תורה, וכך עשה האיש. אחרי שעברו עליו אותם ארבעים יום בקדושה גדולה, א"ל אביו עכשיו תהיה ער כל הלילה ותלמד בבית הכנסת, והלילה אתה תראה את אליהו הנביא. הלך האיש לבית הכנסת הראשי בבגדד והתפלל ערבית, ואחרי שהסתיימה תפילת ערבית הבחין האיש באחד המתפללים שמאריך בתפילה, ניגש אליו האיש וזירז אותו שיסיים תפילתו מהר כדי שיצא כבר מבית הכנסת, אחרי זמן קצר אותו אדם סיים את התפילה ויצא מבית הכנסת, ואז נעל האיש את בית הכנסת וישב ללמוד תורה והיה מצפה מתי יתגלה אליו אליהו הנביא, ובאותו הלילה ירד גשם חזק. פתאום האיש שומע דפיקות חזקות על דלת בית הכנסת, ומיד פתח את הדלת והיה עומד שם איזה קבצן עני, א"ל האיש מה אתה רוצה? א"ל יורד בחוץ גשם חזק, וקר לי מאוד ואני רוצה להיכנס לבית

הכנסת להתחמם מעט, א"ל האיש אי אפשר הלילה תבוא מחר, והקבצן נשאר בחוץ, ונעל האיש בחזרה את בית הכנסת והמשיך ללמוד עד שהגיע עלות השחר והגיעו האנשים לתפילת שחרית, והבין שלא זכה לגילוי של אליהו הנביא.

בבוקר בא האיש לאביו וא"ל אבא יש לי אכזבה גדולה, לא זכיתי לגילוי של אליהו הנביא, א"ל האבא האם אף אדם לא דפק על דלת בית הכנסת כל הלילה, א"ל הבן היה איזה עני שדפק על דלת בית הכנסת וביקש להיכנס בגלל שבחוץ ירד גשם חזק, א"ל האבא שלו איך היה נראה, א"ל כך וכך היה נראה, א"ל האבא שלו בני זה היה אליהו הנביא, וגם אצלי שבא להתגלות בפעם הראשונה הוא בא בצורה של עני, א"ל אביו ומה חשבת? שאם לא תיתן לעני להיכנס לבית הכנסת בזמן של גשם וקור חזק, תזכה לראות את אליהו הנביא?! לומדים מכאן, שאי אפשר לדרוך על מצווה אחת כדי לקיים מצווה אחרת, וזה מה שאומרת לנו התורה (**דברים ז יב**) "והיה עקב תשמעון", אלו מצוות קלות שאדם דש בעקביו. כל מצווה

ומצווה.

אליהו הנביא מקים את האבות לתפילה

הגמרא במסכת בבא מציעא (פה ב) מספרת שאליהו הנביא היה בא ללמוד תורה בישיבה של רבי הקדוש, יום אחד הוא איחר שאל אותו למה איחרת היום, א"ל בגלל שבכל בוקר אני הולך ומקים את האבות הקדושים שיתפללו. אברהם יצחק ויעקב, ואני מקים את אברהם שיתפלל ואחר כך כשמסיים אברהם אני מקים את יצחק, ואחר כך כשמסיים יצחק אני מקים את יעקב, ולכן התעכבתי שאל אותו רבי ולמה אתה לא מקים אותה בבת אחת? א"ל כי אם יתפללו בבת אחת מיד תבוא הגאולה ועדיין לא הגיע הזמן. שאל אותו בדור שלנו יש מישהו שאם הוא יתפלל תפילתו נשמעת כמו האבות א"ל כן א"ל מי זה א"ל רבי חייא ובניו, ואותו זמן היה בצורת והכריז רבי על יום של תפילה, וציווה רבי שרבי חייא יהיה השליח ציבור וכשאמר משיב הרוח ומוריד הגשם מיד ירד גשם, וכשאמר ונאמן אתה להחיות מתים, ירד דוב בצורה של אש והפסיק התפילה וכולם

נבהלו וברחו, אמרו בשמים מי גילה סוד זה לבני אדם? אמר אליהו אני הוא והלקו אותו בשישים שוטים של אש.

חמין במוצ"ש מלוגמא

הגמרא במסכת שבת (ק"ט ב) אומרת חמין במוצאי שבת מלוגמא, שפירושו שסגולה לאדם לרפואה שיאכל תבשיל חם במוצש"ק, ורש"י פירש מלוגמא רפואה, והגמרא מספרת על רבי אבהו שהיה בכל מוצש"ק שוחט עגל משולש (-) שנועד שלישי לבטן שהוא מיוחד (בטעמו) לכבוד סעודה מלווה מלכה לכבוד דוד המלך, ומספרת הגמרא שרבי אבהו היה אוכל מעט, רק את הכליה ושאר הבשר של העגל היה מתקלקל, כי לא היה איך לשמור את הבשר. ומספרת הגמרא שכאשר גדל אבימי בנו של רבי אבהו אמר לו אבא חבל שאתה שוחט את העגל ואתה אוכל רק את הכליה של העגל ושאר העגל מתקלקל, אולי אל תשחט במוצש"ק עגל אלא תשאיר רק את הכליה למוצש"ק מהעגל שאתה שוחט בערב שבת, ושמע רבי אבהו

לדברי בנו ולא שחט במוצש"ק עגל ובלילה בא אריה וטרף את העגל ואז הבין שזה מן השמים, כי לכבוד סעודה רביעית יש מצוה להכין תבשיל במיוחד.

רפואה לעצבות

ואומר רבי זושא מאניפולי חמין במוצאי שבת רפואה, רפואה למה? רפואה לעצבות, שלא יהיה עצוב כל השבוע, וזה מה שדוד המלך אומר בתהלים (קמוז ג) "הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם" מחבש ר"ת חמין במוצאי שבת מלוגמא.

אליהו הנביא הביא לבבא סאלי דגים במוצש"ק

ומסופר על הבבא סאלי זצ"ל שהיה רגיל לאכול תבשיל חם בכל מוצ"ש, ולכן היה עושה סעודה בכל מוצש"ק לכבוד דוד המלך, ומסופר שמוצאי שבת אחת הרבנית רואה שאין לה מה לבשל, ואז היא ניגשה לבבא סאלי ואמרה לו שהבית ריק ואין לה מה לבשל, אמר לה הצדיק עוד מעט יבוא אדם ויביא לך דגים טריים ותבשילי אותם לכבוד סעודת

דוד המלך, ואחרי זמן קצר בא איזה אדם והביא ארגז גדול מלא בדגים טריים, ובישלה אותם הרבנית ואחר כך שאלה הרבנית את הבבא סאלי מי זה אותו אדם שהביא את הדגים, אמר לה זה היה אליהו הנביא שאמרת לי לו שאני רגיל לאכול תבשיל במוצ"ש לכבוד סעודת דוד המלך וביקשתי ממנו שיביא לי דגים והלך והביא לי.

כולם מצפים שיבוא מלך המשיח לפתור את הבעיות שלהם

המדרש מספר שפגש רבי יהושע בן לוי את אליהו הנביא ושאל אותו תגיד לי מתי יבוא מלך המשיח? אמר לו אליהו הנביא לרבי יהושע שמלך המשיח יבוא מתי שעם ישראל יצטערו שהבית של בורא עולם חרב, כי מלך המשיח כבר מוכן לבוא לגאול את עם ישראל אבל עם ישראל לא איכפת להם שהבית של בורא עולם חרב אמר לו אליהו הנביא לרבי יהושע בוא ונלך ונבדוק אם עם ישראל מחכה באמת שיבוא מלך המשיח התחפש אליהו הנביא לאיזה אדם פשוט והלך עם רבי יהושע

אני מתפלל שכבר יבוא מלך המשיח ותבוא הגאולה, א"ל למה אתה מצפה שכבר תבוא הגאולה, א"ל יש לי שלוש בנות שהם כבר מבוגרת ועדיין לא התחתנו ואני כבר מצפה שיבוא מלך המשיח ויעשה לי כבר איזה נס, אמר לו אליהו הנביא לרבי יהושע אתה רואה אף אחד לא איכפת לו שהבית של בורא עולם חרב והקב"ה נמצא בגלות, כולם מצפים שיבוא מלך המשיח אבל למה הם מצפים זה בגלל שאין לו פרנסה זה בגלל שאין לו בריאות זה בגלל שעדיין הבנות שלו לא התחתנו, כל אחד מצפה שכבר יבוא מלך המשיח אבל בשביל שהבעיות שלו הפרטיות יפטרו, אבל אף אחד לא מתפלל רבוננו של עולם שכבר יבוא מלך המשיח שכבר תבוא הגאולה לא בשביל הבעיה הפרטית שלי, אלא בגלל שהבית שלך בורא עולם חרב ויש לנו צער שהבית של בורא עולם חרב מתי שכך יצטערו ויתפללו מיד תבוא הגאולה.

**מעשה עם אליהו הנביא
להמהיש נמה האדם אינו
רואה את הנסתר**

וראו איזה יהודי חורש את האדמה, התקרבו אליו ואמרו לו שלום ושאלו אותו האם אתה מצפה שיבוא מלך המשיח אמר להם כן בוודאי כל יום אני מתפלל שיבוא כבר מלך המשיח שאל אותו אליהו הנביא למה אתה מצפה שכבר יבוא מלך המשיח? אמר לו תשמע אני קם בבוקר מוקדם ואני עובד קשה מהבוקר ועד הערב ובקושי אני מצליח להרוויח כמה פרוטות ויש לי ילדים קטנים בבית ובקושי אני מצליח לפרנס אותם אני מחכה שכבר יבוא מלך המשיח ויותר אני לא אצטרך לעבוד קשה לפרנסתי כי הכל כבר יהיה טוב, אמרו לו שלום והלכו, והמשיכו בדרך ראו עוד יהודי אמרו לו שלום, לך ושאלו אותו האם אתה מחכה שיבוא מלך המשיח, אמר להם כן בוודאי בכל יום אני מתפלל שיבוא מלך המשיח, א"ל למה אתה כל כך מצפה שיבוא מלך המשיח, א"ל תשמעו אני חולה ולא מרגיש טוב אני מחכה שיבוא מלך המשיח שאני יהיה בריא, אמרו לו שלום, והלכו והמשיכו בדרך ופגשו עוד יהודי אמרו לו שלום לך האם אתה מצפה שיבוא מלך המשיח, א"ל כן בוודאי כל יום

מעשה א) אח"כ הלכו שניהם יחדיו עד שהגיעו לבית איש מסכן אביון ורש ואין לו כלום כי אם פרה אחת שהיתה עומדת עמו בחצר והאיש ואשתו יושבים פתח השער, ויראו אותם באים כנגדם ויצאו לקראתם וישאלו להם לשלום וישמחו עמם, וישיבום במיטב ביתם ויביאו לפניהם מה שנזדמן להם לאכול ולשתות ויאכלו וישתו וילינו שם, ויהי בבוקר ויקומו ללכת לדרכם ויתפלל אליהו על הפרה שתמות ותמת מיד, וילכו שניהם, וראה ריב"ל ותמה על הדבר ונתעלף, ויאמר בנפשו לא היה שכר לעני הזה מן הכבוד אשר כבדנו אלא להרוג את פרתו? ואין לו זולתה, ויאמר אל אליהו אדוני למה המתה הפרה של האיש הזה והוא עשה לנו כבוד, ויען אליהו ואמר לו זכור התנאי שהיה ביני ובינך להסכת ולשתוק ולהחריש, רק אם רצונך להיפרד ממני אני אומר לך, והחריש ולא שאלו עוד.

מעשה ב) וילכו שניהם כל היום, ויהי בערב ויבואו אל בית עשיר אחד ולא פנה להם ולא השגיח עליהם לכבדם, וישבו בביתו בלא אכילה

וכעין המסופר במדרש על ריב"ל עם אליהו הנביא וז"ל המדרש (אוצר המדרשים אייזנשטיין יהושע בן לוי עמוד 211 מעשה דר' יהושע בן לוי. וכן ספר מעשיות לרבנו נסים גאון; בית המדרש ח"ו). רבי יהושע בן לוי מצא דבר שנתעלף ונבהל עליו עד שנגלה לו סוד האמת ועיקר היושר ונודע לו ספקו ונתברר לו הדבר, וזה הוא: שצם ימים רבים וישב בתענית והתפלל לבוראו יתברך שמו שיראה לו את אליהו ז"ל, והנה אליהו לקראתו ונראה אליו ויאמר לו היש לך חפץ אצלי אמלא אותו לך. ויאמר לו ריב"ל אני נכסף ללכת עמך ולראות מעשיך בעולם שמועיל על ידך ואלמד חכמה גדולה ממך, ויאמר לו אליהו לא תוכל לשאת (לסבול) כל מה שתראה ממעשי ותטריח אותי לדעת ראיות מעשי ופעלי. ויאמר לו ריב"ל אדוני לא אשאל ולא אנסה ולא אטריח עליך בשאלה, שרצוני לראות מעשיך ודבריך היאך הם ולא יותר. ויעש עמו אליהו תנאי שאם יבקש ר' יהושע ממנו לדעת סבת מעשיו מאותות ומנפלאות וכמו כן שאם יבקש ממנו שום שאלה שלא ילך עמו עוד.

עכ"ל.

רואים אנחנו לפעמים נראה לנו דברים מסוימים שהם ברכה אבל זה קללה גדולה, וגם להיפך, לפעמים נראה לאדם איזה קללה אבל זה ברכה גדולה מאוד.

תישאל את הקב"ה אם יש גזרים יותר נאמנים מאתנו

המדרש מספר מעשה באדם שהיה עני ונגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו נגזר עליך שבע שנים טובות מתי אתה רוצה אותם? אמר לו אני ילך לשאול ולהתייעץ עם אשתי, הלך ושאל את אשתו ואמר לי נגלה אלי בשדה זקן אחד ואמר לי שנגזרו עלי שבע שנים טובות מתי אני רוצה אותם עכשיו או בסוף ימי? אמרה לו לך תגיד לו עכשיו, חזר לשדה ואמר לאותו זקן עכשיו אני רוצה עכשיו את אותם שבע שנים טובות, נתן לו אליהו מטבע אחד אמר לו לך לשוק הסחורה הראשונה שיציעו לך לקנות תקנה מיד, הלך לשוק וקנה תבואה וגילה בתוך התבואה אוצר גדול של זהב, ונתעשר והיו מחלקים הרבה צדקה לעניים, ומאותו יום

כי כל מקום שבו ראשים הרבה נשחת ונחרב ונאשם.

ביאור מעשה ד) והאנשים שהתפללתי עליהם בראש אחד הוא טובה להם ולישובם, לפי שיאחדו מעשיהם ועצתם תתקיים בעצה אחת ורוח מחלוקת לא יבא ביניהם, ולא תחליף עצתם ולא תופר מחשבתם.

מוסר השכל דברי אליהו הנביא ריב"ל

וסיים אליהו הנביא בדברי מוסר. וז"ל על כן יאמרו המושלים ברוב חובלים תטבענה הספינות, ובראש אחד תתישב עיר, ועוד צוה אליהו ויאמר לו הנני הולך מעמך לכן אודיעך באשר תועיל: אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל יסיתך יצרך ואל תתמה עליו לפי שהוא לרעתו, ואם ראית צדיק מיצר ונצטער כל ימי חלדו ויגע ועמל ברעב ובצמא ובערום ובחוסר כל או יסורין באין עליו אל יחרה אפך ואל תכעס ברוחך, ואל יתעך יצרך ולבך לחשוב שום ספק ביוצרך, והיישר אותו בדעתך ובלבך כי צדיק הוא וצדיק דינו ועיניו על דרכי איש, ומי יאמר לו מה תעשה

אמר לו אליהו אם כך לא יהיה לך הצלחה, המשיך הסוחר בדרכו ובדרך נפל מהכיס שלו הארנק עם הכסף וכשהגיע לשוק של השוורים הכניס את היד לכיס ולא מצא את הכסף, וחזר בחזרה לביתו עם עוגמת נפש ולקח מהבית ממון אחר ויצא שוב לדרכו, ושוב פעם נזדמן לו אליהו הנביא בתור אדם עני ואביון ושאל אותו להיכן אתה הולך? אמר לו לקנות שוורים אמר לו תגיד אם ירצה השם אמר לו בין ירצה השם בין לא ירצה הרי אני מחזיק את הארנק עם הכסף ביד, בדרך אותו סוחר היה עייף ושכב לישון והניח את הארנק מתחת לראשו שהיה ישן בא אליהו ולקח את הארנק עם המטבעות וכשנתעורר לא מצא כלום, ושוב פעם חזר לביתו ולקח ממון אחר ויצא שוב פעם לדרכו ובדרך שוב פעם פגש את אליהו הנביא בדמות של אדם זקן, ושאל אותו להיכן אתה הולך אמר לו לקנות שוורים אם ירצה השם, אמר לו אליהו הנביא תלך לשלום ותצליח, הלך אותו אדם וקנה שור אחד ובדרך חזר פתאום התחיל השור לברוח לו עד שנכנס השור לתוך היער, ואותו

אשתו היתה רושמת בפנקס את כל הצדקות שהיו נותנים לעניים, ואחרי שבע שנים בא אליהו ואמר לו באתי לקחת לך את המטבע שהבאתי לך תחזיר לי אותו, אמר לו אני ישאל את אשתי, אמרה לו אשתו תן לו את הפנקס עם כל הצדקות שנתנו, ותגיד לו שישאל את הקב"ה אם יש גזברים יותר נאמנים מהם, ונשאר הברכה אצל אותו אדם כל חייו.

אליהו בא ללמד את היהודי לומר בכל דבר אם ירצה השם

המדרש אומר לעולם יהיה אדם רגיל לומר בכל דבר אם ירצה השם, ומספר המדרש מעשה באדם אחד שהיה סוחר בשוורים והלך לעיר אחת שבה היה שוק של שוורים כדי לקנות שוורים ובאמצע הדרך התגלה אליו אליהו הנביא בדמות של אדם זקן, ושאל אותו להיכן אתה הולך? אמר לו אותו סוחר אני הולך לקנות שוורים אמר לו אליהו הנביא תגיד אם ירצה השם, אמר אותו סוחר לאליהו הנביא בין ירצה השם בין לא ירצה אני הולך לקנות שוורים,

באכסניא, והגויים גילו שהתיבה מלאה בכסף וזהב רוקנו את הכסף והזהב ומילאו במקום עפר ובבוקר קם נחום ולא ידע והמשיך בדרכו וכשנכנס למלך נתן לו את התיבה ואמר לו שלחו לך היהודים פתח המלך ומצא שם עפר והתמלא בכעס גדול ואמר צוחקים עלי היהודים, שראה כך נחום אמר יהי רצון שגם זו יהיה לטובה.

מיד התגלה אליהו הנביא למלך בדמות אחד היועצים שלו ואמר אדוני המלך זה לא סתם עפר זה עפר מאברהם אביהם שיצא למלחמה זרק מהעפר הזה ונעשה נס גדול וכל העפר נהפך לחצים ואולי יש לך מדינה שאתה לא מצליח לנצח אותה במלחמה תנסה את העפר הזה? אמר המלך טוב, בינתיים שיישאר בבית הסוהר, ונצא למלחמה ונראה יצאו למלחמה, והיתה איזה מדינה שלא הצליחו אף פעם לנצחה, וזרק עליהם את העפר, וניצח במלחמה, כשחזר אמר היהודים צודקים רוקן את כל העפר ומילא את התיבה בזהב, ושלח מתנה ליהודים, וכשחזר נחום בדרך פגש את אותם גויים, שגנבו לו את

אדם בצער הרי אמרתי אם ירצה השם והשור ברח לי היה רודף אחריו עד שראה שהשור נעמד ליד אחד העצים ביער וכשהתקרב לשור ראה שליד השור מונח כל הכסף שנאבד לו בשני הפעמים הראשונים.

אליהו התגלה בתוך אהוז מיועצי המלך

וכתוב בזהר הקדוש פרשת ויגש שכל הניסים שהקב"ה עושה לבני אדם בעולם הוא עושה על ידי אליהו הנביא.

הגמרא (סנהדרין קט א) מספרת על נחום איש גמזו שבכל דבר היה אומר גם זו לטובה, ומספרת הגמרא שהקיסר גזר גזירה קשה על היהודים לגרש אות כל היהודים מארץ ישראל, ואמרו היהודים אולי נשלח איזה שוחד לקיסר והוא יבטל את הגזירה ולקחו תיבה גדולה מעץ וכל יהודי שם שם את הכסף והזהב שהיה לו והנשים שמו את כל התכשיטים שלהם ואמרו נישלח לקיסר, וביד מי נישלח? ביד נחום איש גמזו שהוא מלומד בניסים, נתנו לו את התיבה ויצא לדרך בלילה נכנס לישון

הזהב, אמרו לו איך ניצלת? סיפר להם, אמרו טוב גם אנחנו ניקח עפר ונלך למלך באו למלך ונתנו לו ארגזים של עפר אמר להם מה זה? אמרו לו היהודי שהיה כאן אנחנו נתנו לו את העפר הזה, אמר המלך בוא ונבדוק, שם אותם בבית הסוהר, יצא למלחמה והפסיד, וכשחזר הוציא אותם להורג.

וכן אנחנו רואים במגילת אסתר שאליהו הנביא התגלה בדמות של חרבונא ואמר לאחשוורוש (אסתר ז ט) הנה העץ אשר הכין למרדכי, ויאמר המלך תלוהו עליו, ולכן אומרים וגם חרבונא זכור לטוב שזכור לטוב זה אליהו הנביא.

הקב"ה שלה את אליהו הנביא בדמות עני וביקש אם יוכלו להביא לו מעט קש

הגמרא (נדרים נא) מספרת שלכלבא שבוע היתה בת שקראו לה רחל, ורבי עקיבא מצא חן בעיניה ורצתה להתחתן עם רבי עקיבא כי ראתה שהיו לו מידות טובות אבל אמרה לו בתנאי שתלך ללמוד תורה ורבי עקיבא הסכים, ובאה רחל לאבא

שלה ואמרה לו שהיא רוצה להתחתן עם רבי עקיבא, והוא לא הסכים וכעס מאוד וכששמע שביתו רחל התחתנה עם רבי עקיבא הדיר אותה מכל הנכסים שלו, ורחל ורבי עקיבא היו חיים בעניות גדולה ואפילו כרית להניח עליה את הראש לא היה להם והיו שמים קש כדי להניח מתחת לראש עד שלילה אחד הקב"ה שלח את אליהו הנביא בדמות עני וביקש אם יוכלו להביא לו מעט קש כדי להניח עליו את ראשו, ואז אמר רבי עקיבא לאשתו רחל יש כאלו אפילו קש אין להם.

הקב"ה שלה את אליהו הנביא לנסות את אביו של רבינו הבעל שם טוב

ומסופר שרבי אליעזר אביו של הבעל שם הקדוש היה חשוך בנים, והיה זהיר מאוד במצוות הכנסת אורחים, והיה שוכר אדם בממון שיעמוד בכניסה לעיר וכל יהודי שבא שיביא אותו להתארח אצלו, ופעם אחת השטן קטרב בשמים על רבי אליעזר ואמר תן לי שאני אנסה אותו, ושלח הקב"ה את אליהו הנביא

הזה עני מרוד, ואותו תלמיד הכין את עצמו בקדושה ובטהרה ולקח איתו בשר ודגים ויין ומצות ויצא לדרך עד שהגיע לבית של אותו יהודי, והתארח התלמיד של הבעש"ט אצל אותו יהודי בליל הסדר וקרא את ההגדה בשמחה גדולה ונשאר כל הלילה עד כדי לזכות לגלוי של אליהו בליל הסדר עד שכבר הגיע הבוקר ולא זכה לגלוי של אליהו הנביא והצטער מאוד ואמר אולי טעיתי במשהו אולי לא הייתי בקדושה ובטהרה מספיק כדי לזכות לגלוי של אליהו הנביא, ובמוצאי החג מיד יצא לדרך וכשהגיע לרבינו הבעש"ט וסיפר לו על עוגמת הנפש שלא זכה לראות את אליהו הנביא אמר לו הבעש"ט תיסע שוב להתארח אצל אותו יהודי לחג שביעי של פסח ואז בטוח תזכה לראות את אליהו הנביא וגם הפעם אל תשכח לקחת איתך בשר ודגים ויין ומצות כי אותו יהודי הוא עני מרוד ולפני שיצא לדרך אמר רבינו הבעש"ט לאותו יהודי, אבל יש לי בקשה ממך שהפעם שאתה מגיע לבית של אותו יהודי אל תיכנס מיד אלא תעמוד מחוץ לדלת של הבית

ובא בדמות של יהודי מחלל שבת, ובא באמצע השבת וביקש להתארח אבל א"ל - בתנאי שאני מעשן בשבת, א"ל - בסדר, ושתק ולא אמר לו שום דבר אלא אדרבה כיבד אותו ודאג לכל מחסורו, ובמוצ"ש התגלה אליו וא"ל אני אליהו הנביא ושלחו אותי מן השמים לנסות אותך עד כמה אתה מכניס אורחים, ועכשיו בזכות מצוה זו תזכה לבן שיאיר את העולם בתורה, ומכח ברכה זו נולד רבי ישראל בעל שם טוב.

על ידי שעושה הסדר זוכה שמרתנוצץ בו אליהו הנביא

מסופר על אחד התלמידים של רבינו הקדוש רבי ישראל בעל שם טוב שביקש מהבעש"ט עצה איך לזכות לגלוי של אליהו הנביא, ואמר לו רבינו הבעש"ט הנה עוד מעט מתקרב ליל הסדר תיסע לאיזה עיירה רחוקה שם מתגורר איזה יהודי ותלך להתארח אצלו בליל הסדר ושם תזכה לגלוי של אליהו הנביא, ואמר רבינו הבעש"ט לתלמידו וכשאתה הולך להתארח אצל אותו יהודי אל תשכח לקחת איתך מצות יין ובשר לחג כי היהודי

בני הזוג - עברו שנים רבות והם לא זכו לבן. הגיע ליל הסדר ובני הזוג הסבו לשולחן, קראו בהגדה וסיפרו ביציאת מצרים. כשקראו "והגדת לבנך", התעצבו שניהם. עודם מדברים ומרגיעים זה את זה: "ה' לא ישכחנו ועוד יזכנו בכך", נשמעה דפיקה על הדלת ובפתח הופיע אורח זקן שבקש להסב עמם. קבלו את פניו בשמחה ונהגו בו הכנסת אורחים ראויה לשמה. בסיום הסדר, האורח, במקום להודות למארחיו, אמר להם: "מבקש אני מאת ה' יתברך, שאבוא אליכם גם בליל פסח הבא, ושולחנכם יהיה אז בלי סדר". התפלאו בני הזוג על כפיות הטובה של האורח, אך לא אמרו דבר ונפרדו ממנו בכבוד. חלפו ועברו ימים רבים, והאורח נשכח מלבם לגמרי. כשלושה חודשים לפני חג הפסח הבא, נולד לבני הזוג בן. בליל הסדר היו בני הזוג מסובים לשולחן וקוראים את ההגדה, מספרים ביציאת מצרים בשמחה רבה, והתינוק גם הוא היה שם, מושך את המפה, היין נשפך מהכוסות והבקבוק נשבר, הצלחות נפלו ברוב רעש והמצות הפכו

ותקשיב מה מדברים בבית ורק אחר כך תיכנס לבית, ואותו יהודי שוב פעם הלך וקנה בשר ודגים ויין ומצות ויצא לדרך וכשהגיע עשה כמו שצויה עליו רבינו הבעש"ט ולא נכנס מיד לבית אלא עמד מאחורי הדלת וניסה להקשיב מה מדברים בתוך הבית ואז הוא שומע שהילדה הקטנה של בעל הבית אומרת לאבא שלה אבא אני רעבה מאוד לא אכלתי כבר יומיים והבית ריק ואין מה לאכול, ואז האבא שלה אומר לה בתי אל תדאגי אנחנו סומכים רק על הקב"ה כמו שהקב"ה שלח לנו את אליהו הנביא בחג הראשון של פסח אולי גם עכשיו הקב"ה ישלח לנו שוב את אליהו הנביא, ואז אותו יהודי הבין שהוא עצמו בבחינת אליהו הנביא שעל ידי שיהודי עושה מעשה טוב אז מתנוצץ בו בעצמו אליהו הנביא.

אליהו הנביא שבירך ששנה הבאה לא יהיה לכם סדר

מסופר שלפני שנים רבות חיו בבגדאד איש ואשתו, שניהם יראי ה', אהובים לשמיים ואהובים לבריות. אך דבר אחד העיב על אושרם של

לפתיתים. ההורים הביטו בבנם בסלחנות ובאהבה רבה הלא לילד הזה התפללו כל הימים. וכשהגיעו ל"והגדת לבנך" חיוך גדול של אושר היה נסוך על פניהם. לפתע נשמעה דפיקה על הדלת ובפתח ניצב האורח הזקן משנה שעברה. שמחו מאוד בני הזוג לקראתו, נישקוהו וביקשו את סליחתו על שחשבו שכפוי טובה הנו. האורח רק חייך ואמר: "תזכו לגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים", ונעלם. רק אז הבינו בני הזוג, כי האורח לא היה אלא אליהו הנביא זכור לטוב.

תשובת אליהו לתירוצי הדיג על מה שאינו לומד

כתוב בתנא דבי אליהו זוטא (פרשה יד אות א): פעם אחת הייתי עובר ממקום למקום ומצאני אדם אחד והיה מתלוצץ ומלעיג דברים ובא כנגדי, ואמרת לי, בני, מה אתה משיב לאביך שבשמים ליום המשפט, אמר לי, רבי, יש לי דברים שאני משיב לאבי שבשמים ליום המשפט, אומר אני לו, בינה ודעה לא נתנו לי מן השמים, אמרת לי, בני, מה מלאכתך,

אמר לי, צייד אני, אמרת לי, בני, מי אמר לך שתביא פשתן ותאגידינו מצודות ותשליכנו לים ותעלה דגים מן הים, אמר לי, רבי, בזה בינה ודעה נתנו בי מן השמים, אמרת לי, בני, ומה להשליך מצודות ולהעלות דגים מן הים ניתנו כך בינה ודעה, דברי תורה שכתוב בה, כי קרוב אליך הדבר מאד (דברים ל. יד). לא ניתנו כך בינה ודיעה, מיד היה מתאנח והיה מרים קולו והיה בוכה, ואמרת לי, בני, אל ירע לך, אלא שאר בני אדם שהן משיבין באותו עינין, מעשה ידיהן מוכיחין עליהן, עליו ועל כיוצא בו ועל הדומין לו ועל העושין כמעשיו מהו אומר, יבושו עובדי פשתים שריקות ואורגים חורי (ישעיה יט. ט).

יוסף הצדיק ופנחס כל מה שזכו בזכות ששמרו ברית קודש

כתוב בזוהר הקדוש (פרשת פנחס ריג ב) שמי שזהיר בברית קודש זוכה שהקב"ה מכבד אותו, מניין לומדים זאת משני צדיקים מיוסף שבזכות ששמר על ברית קודש נעשה מלך על כל ארץ מצרים, והשני מפנחס

בוהות הטומאה

וכותב הבן איש חי בספרו תיקון תפילה שמזכיר תנא דבי אליהו יוסיף גם זכור לטוב כי אומרים רבותינו ז"ל שיהודי רואה שבא יצר הרע להפיל אותו בטומאה יאמר "אליהו הנביא זכור לטוב וינצל" כי הכח של הטומאה היא של עשיו הרשע, ואצל עשיו כתוב (בראשית לב ז) "באנו אל אחיך אל עשיו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עימו" המלחמה של יעקב ועשיו זה מלחמה של הטומאה בקדושה, וארבע איש עימו זה 400 חיילות של טומאה ועל ידי שמזכיר את השם אליהו הנביא זכור לטוב ניצל מכל ה400 כוחות טומאה של עשיו, כי אליהו הנביא זכור לטוב בגימטריא 400 בדיוק.

שבוע טוב ומזל טוב אליהו הנביא זכור לטוב

ולמה מזכירים את אליהו הנביא בכל מוצאי שבת קודש?

כי אמרו חז"ל בגמרא במסכת עירובין (מ"ג, ב) וכן כתב הטור אורח חיים (סימן רצ"ה) שאליהו הנביא לא יגיע

שקינא קינאת ה' במי שפגם בברית קודש וזכה פנחס לשכר לחיות לנצח נצחים.

לומר בכל מוצע"ק מאה ושלושים פעם אליהו הנביא זכור לטוב

הבן איש חי (הלכות שנה שניה פרשת ויצא אות כה) אומר ונהגו גם כן לומר כל אחד בביתו בכל מוצאי שבת קודש מאה ושלושים פעמים אליהו הנביא זכור לטוב.

על ידי שמזכיר שמו של אליהו הנביא זכור לטוב ינצל מכל צרה

ומובא בשם האוהב ישראל מאפטא זצוק"ל שאדם שמזכיר את השם אליהו הנביא זכור לטוב כבר זוכה לברכה. כתוב במדרש תלפיות בשעה שיהודי נמצא בעת צרה יאמר אליהו הנביא זכור לטוב ועל ידי שמזכיר שמו של אליהו הנביא זכור לטוב זוכה להינצל מכל צרה.

על ידי שמזכיר שמו של אליהו הנביא מנניע כל

אליהו. ואומרים שהוא טוב לשכחה, ויהיו דרכיו מצליחין בכל השבוע, עכ"ל.

זכור לטוב

ולמה אומרים 'זכור לטוב'? אלא בגלל שייכותו של אליהו הנביא לגאולת ישראל, שבה יזכיר לטובה אליהו הנביא את מעשיהם הטובים של ישראל.

סגולה לרפואה

יש סגולה מיוחדת שסיפר חכם בן ציון אבא שאול זצוק"ל שכשהוא היה תינוק היה חולה מאוד, ואמו הרבנית היתה בוכה ומתפללת להקב"ה שירפא את בנה, ולילה אחד נגלה אליה אליהו הנביא בחלום ואמר לה מחר תתקיים ברית מילה בבית הכנסת קחי איתך מים שבהם ירחץ המוהל את ידיו מיד לאחר הברית, ותקחי את המים האלו ותסוכי את בנך ויתרפא ובאמת כך היה, מיד לאחר שאמו של חכם בן ציון שפכה על פניו את המים האלו, מיד פקח את עיניו והתעורר עד שהחלים ונעשה בריא. (סיפור זה מובא בספר מראה א"ש שיצא על ידי מכון אור לציון).

בשבתות ובימים טובים, ולכן מיד במוצ"ש אנחנו מצפים שכבר יבוא אליהו הנביא ויבשר לנו על הגאולה ולכן אומרים במוצאי שבת שבוע טוב ומזל טוב אליהו הנביא זכור לטוב

וכתב המהרי"ל מפני שבכל מוצאי שבת הוא יושב תחת עץ החיים בגן עדן וכותב זכויות של שומרי שבת ולכן מזכירים את אליהו הנביא במוצש"ק.

ובספר שכחת הלקט כתב מפני שבכל מוצאי שבת מעיינים בדין מי שהתכפרו עוונותיו בגיהנום לאותו שבוע. ואליהו לוקחם אצלו ושומר עליהם. גם יש פעמים צדיקים שחטאו במקצת שצריכים לדונם בגיהנום, ואליהו מקבל עליו את דינם ולא מחזירים לגיהנום, ולכן אמר בתנא דבי אליהו בית ישראל הריני כפרתכם.

סגולה לומר במוצש"ק פסוקים שמוזכר בהם אליהו

כתב הטור (טור אורח חיים, סוף סימן רצ"ט) יש נוהגין לומר בכל מוצאי שבת כל הפסוקים שמוזכר בהם

לקרב וכמו שכתוב (משלי ג יז) דרכיה דרכי נועם, שאפילו אתה שרואה יהודי שעובר עבירות חמורות ביותר תקרב אותו, ואז הוא יבין בעצמו שהוא טעה ואז הוא יחזור לדרך הישרה. ויש כמה מעשיות בגמרא על כמה אנשים שריחקו ולא קירבו ובורא עולם העניש אותם.

רבי יהושע בן פרחיה ואותו האיש שיסד את הנצרות

הגמרא (סוטה מז א) מספרת על אותו האיש שיסד את הנצרות שהיה תלמיד של רבי יהושע בן פרחיה, הגמרא מספרת שינאי המלך חיפש להרוג את כל החכמים ומה עשה רבי יהושע בן פרחיה ברח למצרים עם תלמידיו, ואחרי כמה זמן שלח רבי שמעון בן שטח לרבי יהושע אתה יכול לחזור לארץ ישראל, ומה עשה רבי יהושע התחיל לחזור לארץ ישראל והיה עם רבי יהושע אותו תלמיד רשע שיסד את הנצרות ובדרך התארחו אצל איזה אכסניא ובעלת הבית הגישה להם לאכול ורבי יהושע בירך את בעלת הבית ואותו תלמיד רשע אמר רבי תראה את העינים של

תשבי יתרץ קושיות ושאלות

ואומרים רבותינו ז"ל שכאשר יגיע אליהו לפני בוא המשיח, הוא יפתור שאלות לעם ישראל שאלות הלכתיות שבהן הוא לא הצליח להכריע לבדו, לכן בגמרא שלא היו יודעים להכריע את ההלכה אז אמרו 'תיק'ו', שזה ראשי תיבות של 'תשבי' יתרץ קושיות ושאלות.

למה קורין פרשת פנחס בימי בין המצרים?

הרב הבני יששכר רבי צבי אלימלך מדינוב זצוק"ל אומר שחכמים קבעו לקרוא את פרשת פנחס בימי בן המצרים, כי פנחס הוא אליהו וכדי לעורר את זכותו של אליהו הנביא שיבוא לבשר לנו על הגאולה.

רבינו הרמב"ן כותב שאלהו הנביא הוא ימשח ויכתיר את מלך המשיח.

דרכיה דרכי נועם

אנחנו רואים בדברי רבותינו ז"ל שהדרך של התורה היא תמיד לקרב ולא לרחק, והתורה הקדושה מלמדת אותנו שהדרך של התורה זה רק

חורבן גדול ולכן הגמרא אומרת לעולם צריך האדם רק לקרב ולא לרחק, לעולם תהיה שמאל דוחה וימין מקרבת שכיון שרבי יהושע ריחק את אותו תלמיד, יצא חורבן גדול לעולם ומזה יצא כל הנצרות.

כתוב במשנה בפרקי אבות (א 1) יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלי קיבלו מהם יהושע בן פרחיה אומר עשה לך רב וקנה לך חבר והוי דן את כל האדם לכף זכות, ולמה אמר רבי יהושע בן פרחיה דווקא והוי דן את כל האדם לכף זכות?

אלא בגלל שהיה רבי יהושע רבו של ישו ולא לימד עליו זכות ובגלל זה יצא קלקול גדול.

אלישע הנביא בגלל שלא קירב את גיחזי הוא נענש

מסופר בנביא על גיחזי שהיה העוזר של אלישע הנביא והנביא מספר שנעמן שהיה שר צבא מלך ארם היה חולה בצרעת ואמרו לנעמן לך לארץ ישראל יש שמה נביא צדיק גדול הוא יברך אותך ותתרפא, ובא נעמן לארץ ישראל עם צבא גדול והגיע לשיבה

בעלת הבית יש לה עיניים טרוטות מכוערות אמר לו רבי יהושע לאותו תלמיד רשע שכמוך למה אתה נותן עיניך באישה שהיא אשת איש והוציא רבי יהושע ארבע מאות שופרות ונידה את אותו תלמיד, והיה אותו תלמיד בא בכל יום לרבי יהושע ואמר לו רבי תקבל אותו בחזרה ולא היה מקבל אותו, יום אחד אמר רבי יהושע אם יבוא אותו תלמיד מחר אני יקבל אותו, ואמר אותו תלמיד אני ילך מחר לרבי יהושע אם יקבל אותי מוטב ואם לא אני ילך לעבוד עבודה זרה, למחרת בא לרבי יהושע, ורבי יהושע היה דעתו לקבל אותו אבל היה רבי יהושע קורא קריאת שמע, וחשב אותו רשע שרבי יהושע לא רוצה לקבל אותו, אמר אם כך אני יעבוד עבודה זרה והלך והתחיל לעבוד עבודה זרה, והיה משתמש בשם השם המפורש והיה עושה ניסים ונפלאות והרבה אנשים הלכו אחריו.

ועוד אומרת הגמרא שלעולם לא ילמד אדם תלמיד שאינו הגון שהרי רבי יהושע לימד את שם השם המפורש את אותו תלמיד ויצא מזה

של אלישע הנביא ואלישע היה לומד תורה ואמר נעמן אני שר חשוב למה הוא לא יצא לבחוץ לקבל את פני אני לא רוצה להיכנס אליו אני יחזור לארצי והעבדים שלו שכנעו אותו ונכנס לאלישע הנביא, ואלישע בירך אותו ואמר לו לך תטבול בירדן 7 פעמים ותתרפא, והוא אמר לאלישע אני בא מדמשק ושם יש נהרות מרפא מיוחדת למה אני צריך לטבול בירדן "טוב לי נהרות דמשק מהירדן", ושכנעו אותו העבדים שלו אמר להם אני כבר טבלתי בנהרות טובים ולא הועיל לי כלום ובכל זאת שכנעו אותו לך תטבול בירדן הלך וטבל וכשיצא הוא התרפא וחזר עור בשרו כעור של תינוק, ואומר האר"י שידע אלישע באיזה מקום בירדן נמצא הבאר של מרים ולשם שלח אותו לטבול ולכן נתרפא, ובא בחזרה לאלישע ורצה לתת לו הרבה מאוד כסף וזהב ואלישע לא רצה לקבל וחזר נעמן לארצו ובדרך רדף אחריו גיחזי ולקח מנעמן הרבה מאוד כסף וזהב וכשחזר גיחזי שאל אותו אלישע היכן היית?

ולא הודה שלקח הכסף מנעמן וקילל

אותו אלישע שהצרעת של נעמן תדבק בו ובשלושת בניו, וגיחזי הלך ונדבק בעבודה זרה ואחרי כמה זמן הגיע אלישע לדמשק ומצא את גיחזי עובד עבודה זרה אמר לו בוא תחזור בתשובה אמר לו רבי עכשיו כבר מאוחר לימדת אותי כל מי שמחטיא את הרבים לא מספקין בידו לעשות תשובה, והיה חוטא ומחטיא את הרבים אבל אלישע נענש שלא היה צריך לרחקו אלא לקרב אותו אליו בחזרה והיה מחזירו למוטב ולכן נענש אלישע שהיה חולה בחולי קשה מאוד בסוף ימיו.

הגמרא אומרת שבגלל שאלישע הנביא דחה את גיחזי בשתי ידיו ולא עשה אלישע כהוגן ואלישע נענש על כך שהיה חולה בחולי קשה עד שנפטר מן העולם.

תמנע היתה בת של מלכים

הגמרא אומרת (סנהדרין צט ב) שהיתה איזה אישה שקראו לה תמנע והיא היתה עשירה גדולה והיתה בת של מלכים והיא ביקשה להתגייר ובאה לאברהם אבינו וביקשה ממנו לגייר אותה, ואברהם אבינו לא קיבל

הבגדים היקרים האלו של כהן גדול דחף שמאי את אותו גוי באמת הבנין וגירש שמאי את אותו גוי, הלך הגוי להלל הזקן אמר לו רבי רצוני להתגייר על מנת שיהיה כהן גדול והלבש בגדי כהן גדול אמר לו הלל בסדר הלך הלל וגייר את אותו גוי ואמר לו הלל מנהג העולם לפני שבאים למנות את המלך מלמדים את המלך נימוסי המלכות לכן לפני שתהיה כהן גדול אני רוצה ללמד אותך נימוסי המלכות שכהן גדול הרי הוא כמלך הלך אותו גוי והתחיל ללמוד הלכות הכוהנים וכשהגיע לפסוק **(במדבר ג י)** "והזר הקרב יומת" היינו כל זר שיכנס לתוך קודש הקדשים חייב מיתה שאל הגוי על מי נאמר פסוק זה? אמר לו הלל הזקן אפילו דוד מלך ישראל אם נכנס לתוך קודש הקדשים חייב מיתה אמר אותו גוי אם דוד מלך ישראל שהוא יהודי ונקרא בנו של בורא עולם וגם הוא מלך של ישראל בכל זאת אם נכנס לבית המקדש חייב מיתה אני שבאתי מן הגויים ודאי שאני לא יכול להיות כהן גדול חזר אצל הלל הזקן ואמר לו רבי ינוחו ברכות על ראשך שמתוך שקירבת אותי ולא רחקת

אותה, אחר כך הלכה ליצחק ולא קיבל אותה, הלכה ליעקב ולא קיבל אותה, עד שאמרה מוטב שיהיה שפחה לזרעו של אברהם ולא מלכה וחושבה אצל אומות העולם, הלכה לאליפז בנו של עשו וביקשה להיות השפחה שלו וקיבל אותה ונתעברה ממנו ונולד לה בן ותיקרא שמו עמלק, ובגלל שאברהם יצחק ויעקב לא קיבלו אותה לכן יצא ממנה עמלק שגרם צער גדול לעם ישראל, מכאן אנחנו לומדים שאסור לרחק אף אדם אלא רק לקרב שבגלל שריחקו אותה יצא ממנה עמלק שגרם צער גדול להקב"ה ולעם ישראל.

הילל הזקן קירב את הגוי

הגמרא **(שבת לא א)** מספרת מעשה בגוי אחד שעבר ליד מקום שלומדים התלמידים תורה ושמע אותם קוראים בתורה את הפסוקים שמדברים על בגדי כהן גדול, נכנס הגוי לבית המדרש ושאל למי הבגדים האלו מיועדים? אמרו לו לכהן הגדול בבית המקדש, הלך אותו גוי לשמאי הזקן ואמר לו רבי תגייר אותי על מנת שאני יהיה כהן גדול וילבש את

והעבידו אותך במשך 25 שנה וגדלת בין הגויים ואילצו אותך לאכול בשר חזיר ונבלות וטריפות ואף על פי כן נשאת יהודי ולא התנצרת, הלוואי שהייתי זוכה שיהיה לי את העולם הבא שלך, יהודי שמסר נפשו על קידוש השם, אם תקבל על עצמך את שארית ימך בתורה ומצוות מובטח לך שמקומך בגן עדן ליד הצדיקים הגדולים, אותו יהודי התחיל להוריד דמעות ואמר לחפץ חיים כל חיי לא שמעתי מילים כאלו אני רוצה להיות קרוב אליך ולקח אותו החפץ חיים והביא אותו לישיבה והיה לומד איתו תורה ונעשה לבעל תשובה והיה שומר תורה ומצוות, ומכאן היה אומר החפץ חיים רואים אנו שלקרב יהודי לבורא עולם זה רק בטובות רק בדרכי נועם אז אתה זוכה לקרב אותו לבורא עולם.

התורה מלמדת אותנו יהודי שעבר עבירה אל תרחק אותו אלא תקרב אותו ועל ידי שתקרב אותו הוא יראה מעצמו שטעה והוא יחזור לדרך הישרה.

אבל כאן בפרשה אנחנו רואים

אותי זכיתי להתגייר זה המעלה של הצדיקים שהיו יודעים בחכמתם איך לקרב את הרחוקים ואפילו איך לקרב גוי שרוצה להתגייר.

החפץ חיים קירב יהודי שהיה רחוק מאוד מהתורה עד שנעשה לבעל תשובה

מסופר על החפץ חיים שאחרי שסיים לכתוב את המשנה ברורה היה עובר מעיר לעיר כדי למכור את הספרים שלו ופעם אחת החפץ חיים הגיע לאיזה אכסניא וראה שם איזה יהודי מגושם שהיה אוכל בחוסר דרך ארץ והיה אוכל ושותה כמו בהמה לא כמו אדם ושאל החפץ חיים את בעל האכסניא מי היהודי הזה?

א"ל היהודי הזה שהיה בגיל שבע חטפו אותו והגיע לסביר והעבידו אותו 25 שנה ואחרי עשרים וחמש שנה הצליח לברוח, אז הבין החפץ חיים ואמר בטח אדם שגדל במקומות אלו איך לא יהיה פרא אדם, ניגש אליו החפץ חיים ואמר לו שלום והתחיל החפץ חיים לדבר איתו ואמר לו שמעתי שחטפו אותך בגיל 7

מתבייש בעבירה ומתחרט עליה אבל יש עוד סוג של בני אדם שנכשלים בעבירות לא בגלל שיש להם תאוות ויצר הרע אלא הם עושים דווקא כדי להכעיס את בורא עולם ושיהודי עובר עבירה רק כדי להכעיס את בורא עולם העוון שלו קשה מאוד בשמים.

ואומרים רבותינו ז"ל שרוב היהודים שנכשלים בעבירות הם יודעים שהדרך הטובה ביותר הדרך האמיתית זה התורה והמצוות והאמונה בבורא עולם אף על פי שיהודי נכשל בעבירה בגלל שיצר הרע חזק מאוד אבל גם מתי שנכשל בעבירה יש לו ייסורי מצפון יש לו צער בלב כי הוא יודע שהדרך הטובה והדרך האמיתית זה לקיים תורה ומצוות אבל יש מיעוט קטן בעם ישראל שהם נכשלים בעבירות בכוונה תחילה לא בגלל שיש להם תאוות אלא כדי להכעיס את בורא עולם לכן הם עוברים עבירות ומי שעושה כך העוון שלו חמור מאוד בשמים.

זמרי עבר עבירה רק כדי

שפנחס ראה שיהודי עובר עבירה ומה עשה פנחס לא קירב אותו אלא ריחק אותו קם פנחס והרג אותו.

מדוע פנחס הרג רק את זמרי הרי היו עוד אלפים שנכשלו עם בנות מואב?

ושואלים רבותינו ז"ל שתי שאלות. א. למה פנחס הרג רק את זמרי הרי לא רק זמרי נכשל עם אישה גויה היו הרבה מאוד מבני ישראל שנכשלו עם בנות מואב?

ב. הרי הדרך של אהרון הכהן היא לקרב ולא לרחק ולמה פנחס הרג את זמרי ולא ניסה לקרבו ולהחזירו בתשובה?

מומר להכעיס ומומר לתאבון

אלא אומרים רבותינו ז"ל שיש שני סוגים של בני אדם שנכשלים בעבירות, סוג אחד שיודע שהתורה והמצוות זה הדרך הטובה ביותר אלא שיצר הרע חזק מאוד ולא מצליח להתגבר על התאוות ונכשל בעבירה אבל גם שנכשל בעבירה מיד הוא

אהרון הכהן היה אוהב את הבריות ומקרבן לתורה

אהרון הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה וגם מי שחטא היה אומר לו שלום והיה מתבייש אם אהרון ידע את מעשי לא היה אומר לי שלום והיה חוזר בתשובה.

יש שני מקומות בתורה שמוזכר של שם אדם מוזכר גם כן מי היה הסבא שלו

בדרך כלל שמוזכר שם של אדם בתורה לא מוזכר מי היה הסבא שלו רק מי היה האבא שלו אבל יש שני מקומות בתורה שמוזכר גם מי היה הסבא שלו הראשון הוא בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה, והשני פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן, ולמה התורה הזכירה מי היה הסבא שלהם?

בצלאל יבנה את המשכן

ואומרים רבותינו ז"ל שמתו שבני ישראל עבדו עבודה זרה בחטא העגל קם יהודי אחד שקראו לו חור

להכעיס לכן עווננו היה גדול מאוד

ואומרים רבותינו ז"ל שהרבה מאוד מבני ישראל נכשלו עם בנות מואב אבל הם נכשלו בגלל שיצר הרע התגבר עליהם אבל אחרי שנכשלו הם הצטערו כי הם ידעו שהם עשו מעשה לא טוב אבל היה אדם אחד יחיד שעבר עבירה עם בנות מואב לא בגלל שהיה לו תאוה לא בגלל יצר הרע אלא רק כדי להכעיס את בורא עולם וזה היה זמרי שהיה הנשיא של שבט שמעון אמר אני עובר עבירה לא בגלל שיש לי יצר הרע גדול אלא כדי להכעיס את בורא עולם, שהוא כבר היה זקן וכבר תש כוחו ולא היה לו תאוה והסיבה שלקח אישה גויה רק כדי להכעיס את בורא עולם ושעושים להכעיס אז העוון חמור מאוד ולכן המגיפה באה רק בגלל זמרי כי מתי באה מגיפה מתי שעושים בדווקא כדי להכעיס את בורא עולם, לכן פנחס לא הזיק לאף יהודי כי ידע פנחס שהם נכשלו בעבירה לא כדי להכעיס אלא בגלל שהיצר הרע התגבר עליהם.

שלומך? והיה מקרב אותו אליו, והיה האיש ההוא מתבייש בנפשו ואומר אוי לי אילו ידע אהרן כל העבירות שעשיתי לא היה מתקרב אלי ולא היה אומר לי שלום וכנראה הוא אומר לי שלום כי הוא חושב שאני אדם כשר אדם טוב אז אני יעשה הכל ואני יחזור לדרך טובה ואני אאמת את דבריו והיה חוזר לדרך טובה ונעשה מתלמידיו של אהרן הכהן.

אהרון הכהן היה אוהב את הבריות ומקרבת לתורה אי אפשר לקרב יהודים לתורה בלי אהבת הבריות ואהרן הכהן היה לו אהבת הבריות ולכן היה מצליח לקרב יהודים לתורה ולבורא עולם דרכיה דרכי נועם הדרך של התורה זה בנועם ואם יהודי לא מתנהג בנועם בטוב אין הוא מקרב אלא מרחק.

וגם אהרון הכהן מלמד אותנו שאע"פ שבדרך כלל צריך לקרב אבל מתי שעושים רק להכעיס את בורא עולם שם צריך לרחק ובאה התורה ואומרת לנו פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן התורה מייחסת את פנחס לסבא שלו אהרן כדי לומר לנו שפנחס היה כמו

שהוא היה בנה של מרים ואמר לבני ישראל אסור לעבוד עבודה זרה ואיך אתם רוצים לעבוד עבודה זרה? ומיד קמו והרגו את חור, אמר הקב"ה לחור אתה מסרת את נפשך כדי שלא יעבדו עבודה זרה וכדי שהשכינה לא תסתלק מעם ישראל לכן אתה תזכה שהנכד שלך יבנה את המשכן שהוא מקום של השראת השכינה, ולכן התורה כותבת לנו מי שבצלאל היה הנכד של חור.

גם פנחס הולך בדרכו של אהרון הכהן

והשני שהזכירה התורה מי היה הסבא שלו היה פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן, ולמה הזכירה התורה את הסבא אהרון הכהן?

אלא אומרים רבותינו ז"ל שהסיבה שהתורה הזכירה שפנחס הוא הנכד של אהרון הכהן כדי לייחס את פנחס לאהרון הכהן ולומר לנו שפנחס הולך בדרכו של הסבא שלו אהרון הכהן, ומה היה עושה אהרון הכהן? אומרים חכמינו ז"ל שהיה אהרון הכהן רואה יהודי שעבר עבירה היה אהרן הכהן למחרת אומר לו אהרון שלום מה

אבל במקום שעושים להכעיס את בורא עולם בכוונה אז צריך לרחק ולא לקרב.

למה הבן איש חי אמר ליהודי שאכל בצום ט' באב שיהיה לך בתאבון

מסופר שבזמנו של הרב הבן איש חי אחד התלמידים של הבן איש חי נלקח לבית האסורים על לא עוול בכפיו, והיה יהודי אחד שהיה מקרוב למלכות והלך הרב הבן איש חי אצל אותו יהודי שישתדל כדי להציל את אותו תלמיד שנילקח לבית האסורים על לא עוול בכפיו ואותו יום שהלך אליו הבן איש חי היה צום ט' באב וכשנכנס הבן איש חי אצל אותו יהודי מצא אותו אוכל בשר ושותה יין והיה הרב אומר לו לתאבון והתלמידים התפלאו איך הרב רואה יהודי אוכל בשר ושותה יין בצום ולא רק שלא מעיר לו אלא אומר לו בתאבון. וכשיצא הרב שאלו התלמידים ילמדנו רבינו למה אמרת לו בתאבון. א"ל אני מכיר היהודי הזה הרבה שנים ואני יודע שהוא אדם חולה ואסור לו לאכול בשר ולשתות יין, אבל בכל

אהרן הכהן כמו שאהרן היה אוהב את הבריות ומקרבן לתורה כך היה פנחס והיה מקרב כל יהודי ויהודי, אבל במעשה של זמרי היה חייב פנחס לרחק את זמרי ולהרוג אותו ולא לקרב שבכל דבר צריך לקרב ולא לרחק אבל במקום שיהודי עובר עבירה רק כדי להכעיס אז צריך לרחק ולא לקרב וכאן זמרי עבר עבירה רק כדי להכעיס את בורא עולם לכן היה צריך לרחק ולא לקרב.

אברהם שלה את ישמעאל החולה למדבר

וכך אנחנו רואים בתורה שאברהם אבינו היה סמל של איש חסד סמל של גמילות חסדים, וכשהקב"ה ביקש להשמיד את סדום עמד אברהם והתפלל אבל אנחנו רואים שבשעה שישמעאל עבד ע"ז, אז וישכם אברהם בבוקר ויקח לחם וחמת מים ואת הילד שם על שכמה וגירש אותם אברהם אבינו, אברהם לקח את ישמעאל שהיה חולה והניח את ישמעאל על הכתפיים של הגר ושלח אותם למדבר, ואפילו שיכל אברהם לתת להם חמור לרכב עליו

המבול השחיתו את המעשים שלהם, והקב"ה מיד נפרע מהם והביא מבול ונאבדו מן העולם, 3001 שנה אחרי המבול באו דור הפלגה ובנו מגדל וכפרו בהקב"ה, והקב"ה בלבב את שפתם ופיזר אותם בכל העולם, ואחר כך באו אנשי סדום וקלקלו מאוד את המעשים שלהם והקב"ה הוריד אש וגופרית מן השמים ונאבדו כל אנשי סדום.

ולהיפך מי שהולך בדרך טובה התורה מבטיחה לו ברכה גדולה כמו שאנחנו אומרים בכל יום בפרשת קריאת שמע (דברים יא יג) והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי אשר אנוכי מצווה אתכם היום לאהבה את ה' אלוקיכם ולעובדו בכל לבבכם ובכל נפשכם, ונתתי מטר ארצכם בעיתו יורה ומלקוש וכו', ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת, התורה אומרת לנו אם תקיימו את המצוות אז תזכו לברכה שירדו גשמים ויהיה שפע.

שכר מצוה בהאי עלמא ליכא

והגמרא במסכת קידושין (לט א)

זאת הוא אוכל בשר ושותה יין בט' באב רק כדי להכעיס את בורא עולם, ומי שעושה להכעיס עווננו גדול. וכדי להקל עליו את העונש בשמים היית אומר לו שיהיה לך בתאבון שזה יהיה לתאוה ולא להכעיס.

אחד מיסודות האמונה זה להאמין בשכר ועונש

אחד מיסודות האמונה זה להאמין בשכר ועונש, להאמין שיש בורא לעולם שמשלם שכר טוב על מעשה בני אדם שהולכים בדרך טובה ועושים מעשים טובים, ולהאמין שעתיד הקב"ה להיפרע מהרשעים שעושים מעשים רעים.

ודבר זה אנחנו רואים מתחילת התורה שהקב"ה נפרע ממי שלא שומע בקולו, אדם הראשון בתחילה היה בגן עדן והיה לו כל טוב וברגע שלא שמע לקול בורא עולם ואכל מעץ הדעת הקב"ה נפרע ממנו וקילל את אדם הראשון (בראשית ג יט) בזעת אפיק תאכל לחם, וגירש הקב"ה את אדם הראשון מגן עדן.

אחר כך אנחנו רואים בתורה שדור

הוי: ותשחק ליום אחרון.

התלמיד הזה שהלך לחו"ל וחזר עשיר אומר מו"ר הג"ר לופיאן זצ"ל בספרו 'לב אליהו' מן הסתם חזר להיות תלמיד אצל רשב"י, ולא נפגם במאומה בצאתו לחו"ל, מובן גם שבממונו לא השתמש לדברים בטלים ח"ו, מסתבר שתמך בלומדי תורה ועשה צדקה וחסד כיאה לתלמיד של רשב"י. הוכח להם, לכאורה, לתלמידי רשב"י שאפשר להישאר בשלימות בתורה ועבודת ה' וגם לזכות במצוות ובמעש"ט כפי שזכה התלמיד ההוא. קנאו בו חבריו, ובקשו אף הם לצאת לחו"ל. שמרו את הדבר בסוד ולא גילו לאיש. אבל לא מאיש כרבם, רשב"י יעלימו סודות אלו. הוא קרא את מחשבותיהם ואת הרהורי לבם. ומה עשה? הוציא אותם לבקעה של פני מרון וכו' כנ"ל, וגילה להם סוד עומק לבבם. 'אמר להם אם זהב אתם מבקשים טלו ולכם וכו' אלא הווי יודעים וכו'. כלומר: הורה להם שאין לאדם לבקש סיבות להתעשר, כי אין מתן שכר התורה אלא לעוה"ב. רק בעוה"ב שייך שכר התורה כי שם ניתן השכר בשלימות. אבל כאן בעוה"ז

אומרת ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, שמבואר שהתשלום על המצוות שהיהודי מקיים כאן בעולם הזה הוא לא בעולם הזה אלא רק בעולם הבא, כי בעולם הזה אין שכר על המצוות, ודורשת הגמרא כן מהפסוק (דברים ל יא) "אשר אנוכי מצווח היום מהו היום?" היום לעשותם בעולם הזה ומחר בעולם הבא לקבל את שכרם.

כל הביקעה התמלאה בדינרי זהב

וכן רואים ממה שכתוב במדרש (שמו"ר נב ג) מעשה בתלמיד אחד של רבי שמעון בן יוחאי שיצא חוצה לארץ ובא עשיר, והיו התלמידים רואים אותו ומקנאים בו והיו מבקשים הן לצאת לחוצה לארץ, וידע רבי שמעון והוציאן לבקעה אחת של פני מרון, ונתפלל ואמר בקעה בקעה מלאי דינרי זהב, התחילה מושכת דינרי זהב לפניהן. אמר להם אם זהב אתם מבקשים הרי זהב, טלו לכם, אלא היו יודעין כל מי שהוא נוטל עכשיו חלקו של עולם הבא הוא נוטל, שאין מתן שכר התורה אלא לעולם הבא,

לך ואמור לה אם שלחנך חסר אני אמלאנו משלי הלך ואמר לה אמרה לו לך עמי למי שלמדך תורה אמרה לו רבי וכי רואה אדם לחברו לעוה"ב לא כל צדיק וצדיק הו"ל עולם בעצמו שנאמר (קהלת יב) כי הולך האדם אל בית עולמו וסבבו בשוק הסופדים עולמים אין כתיב כאן אלא עולמו כיון ששמע כן הלך והחזיר רבותינו אמרו הנס האחרון הי' קשה מהראשון כיון שפשט ידו להחזירה מיד ירד המלאך ונטלה הימנו למה שאין מתן שכרה של תורה אלא לעוה"ב ליום אחרון הוי ותשחק ליום אחרון

יש להתבונן מה חידשה כאן אשת ר"ש בן חלפתא שרבו ור"ש בן חלפתא לא ידעוהו?

אלא ביאר הג"ר ישראל זצ"ל מסלנט שבדבריה 'הלא כתוב כי הולך אדם אל בית עולמו וגו'. סתרה את דברי רבי שאמר: אם יהא שלחנך חסר אמלאנו משלי. נתכוונה היא לומר שכל צדיק וצדיק בונה לעצמו את העולם שיהא לו שם בעוה"ב. בניה זאת נעשית כאן בעוה"ז במצוות ומעש"ט שהוא מקיים. אלה הם אבני

דעו שכל מי שנוטל עכשיו שכרו של עוה"ב הוא נוטל. כל הנאה בעוה"ז, גורעת מחשבון העולם הבא.

לרבי שמעון בן חלפתא ירדה אבן טובה מן השמים

מעשה נוסף מובא שם במדרש, 'מעשה בר"ש בן חלפתא שבא ערב שבת ולא היה לו מאין להתפרנס יצא לו מן העיר והתפלל לפני האלקים וניתנה לו אבן טובה מן השמים נתנה לשולחני ופרנס אותה שבת. אמרה אשתו 'מהיכן אלו?' א"ל 'ממה שפרנס הקב"ה'.

אמרה לו: 'אם אין אתה אומר לי מהיכן הן איני טועמת כלום'. התחיל מספר לה

אמר לה: רק התפללתי לאלקים וניתן לי מן השמים

אמרה לו איני טועמת כלום עד שתאמר לי שתחזירה מוצאי שבת

א"ל 'למה?'

אמרה לו: 'אתה רוצה שיהא שלחנך חסר ושלחן חברך מלא הלך ר"ש והודיע מעשה לרבי אמר לו

הבנין של העוה"ב.

אמרה לו איפוא לרבינו הקדוש: אמת שאתה קדוש וחסיד גדול מאד ובנית לך עולם גדול ונפלא לעוה"ב ע"י התורה והמצוות ומעשיך הטובים הרבים והעצומים שבעוה"ז אבל מכיוון שאתה נשיא ועשיר גדול חסרה לך מעלתו של העוסק בתורה מתוך הדחק לעומת זאת בעלי ר"ש לומד תורה מתוך הדחק ואיך אתה אומר למלא את שלחנו החסר משלחנך בטענה זו נצחה את רבינו הקדוש ואת ר"ש בן חלפתא הלך ר"ש והחזיר את האבן הטובה.

מדוע פנחס קיבל שכר כאן בעולם הזה

ולכן צריך להבין מה שכתוב בפרשתנו (במדבר כה יא) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, ואומר המדרש (במד"ר כא א) אמר הקב"ה, בדין הוא שיטול שכרו.

ושואל ה"חתם סופר" (תחילת פרשת פנחס), שהרי הגמ' בקידושין (לט א) אומרת, ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ומכיון שהשכר הוא בעולם

הבא ולא בעולם הזה, מדוע הקב"ה נתן שכר לפנחס כאן בעולם הזה, וכמו שכתוב (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם, הרי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא?

אלא כל הטעם שהשכר הוא בעולם הבא כי שמא יחטא ובסוף לא יישאר בידו המצווה, אבל מבואר במשנה בפרקי אבות (ה יח), שכל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, ופנחס הרי קידש שם שמים וזיכה את הרבים, לכן אפשר לתת לו את שכרו מיד, כי יש לבטוח בו שלא יקלקל מעשיו, וזה "בדין הוא שיטול שכרו".

פנחס חי לעולם לכן מקבל שכר מעכשיו

בספר "קובץ המנחה" מביא הסבר נוסף, הסיבה ששכר מצוה בעולם הזה אין, כי דינו של אדם הוא כמו שכיר, ושכיר אינו מקבל שכר אלא בסוף עבודתו, כך מקבל אדם את שכרו בסוף ימיו, ורש"י במסכת בבא מציעא (קיד ב) אומר, שפנחס הוא אליהו, והוא חי לעולם, ותמיד הוא ממשיך בעבודת ה'. ממילא, הוא

צריך לקבל את שכרו מיד.

עושה שלום בין איש לאשתו מקבל שכר מהפירות גם בעולם הזה

ועוד תירוץ אומרים רבותינו ז"ל כתוב במשנה (מסכת פאה פרק א) אלו דברים שאכל אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ובסוף שם נאמר והעושה שלום בין איש לאשתו ומה העושה שלום בין איש לאשתו מקבל שכר מהפירות גם בעולם הזה כל שכן מי שעושה שלום בין עם ישראל להקב"ה כמ"ש הנני נותן לו את בריתי שלום ולכן זכה לקבל שכר גם בעולם הזה וגם בעולם הבא.

המוסר נפשו לקיים מצוה זוכה לקבל שכרו גם כאן בעולם הזה

ועוד תירוץ אומר הרב זרע ברך (פ' פינחס) דהמקיים מצוה במסירות נפש אינו בכלל זה שהשכר על המצוות הוא בעולם הבא, אבל מתי שיהודי מוסר נפשו כדי לקיים מצוה והוא מסכן את חייו העיקר כדי

לעשות רצון בורא עולם ומוסר נפשו למות אפילו שייהרג ובלבד שישעה רצון בורא עולם, אז הוא זוכה לקבל שכרו גם כאן בעולם הזה ולא רק בעולם הבא, ופנחס מסר את נפשו להקב"ה שסיכן את עצמו שנכנס למחנה שבט שמעון, וכמו שהמדרש אומר שבאו אנשי שבט שמעון להרוג את פנחס ונעשו לו שתיים עשרה ניסים ולכן זכה פנחס לשכר גם כאן בעולם הזה.

אליהו הנביא נתן לרב כהנא שק מלא בדינרי זהב

הגמרא במסכת קידושין (לט ע"ב) מספרת על רב כהנא שהפרנסה שלו שהיה מוכר סלים של נצרים לנשים והיה עובר מבית לבית ומוכר, ופעם אחת הגיעה רב כהנא לבית של איזה אישה גויה ואותה אישה תבעה את רב כהנא שיכשל עימה בדבר עבירה, אמר לה רב כהנא אני צריך לרחוץ בבית המרחץ ועלה לגג וקפץ מראש הגג העיקר שלא יכשל בדבר עבירה, ומספרת הגמרא שהקב"ה שלח את אליהו הנביא ותפס את רב כהנא עוד כשהיה באוויר וניצל רב כהנא.

תורה כי אני טרוד בפרנסה ואין לי זמן ללמוד תורה, לקח אליהו הנביא את רבה בר אבואה לגן עדן והראה לו כל מה שבמובטח לצדיקים לעתיד לבוא, מה עשה רבה בר אבואה הכניס כמה פירות מגן עדן לגלימה שלו, אמר לו אליהו אוי לו לאותו אחד שרוצה לקבל שכרו בעולם הזה הוציא את הפירות מהגלימה והשאיר אותם בגן עדן, כשחזר ראה שנספג בגלימה שלו ריח מיוחד של גן עדן הלך ומכר את הגלימה בשתיים עשרה אלף דינרי זהב ולקח את כל הכסף וחילק לעניים.

מי שמוסר נפשו למות על קידוש ה' מקבל שכר גם בעולם הזה

ושואל המהרש"א מדוע לרב כהנא נתן לו אליהו שק מלא דינרי זהב ולרבה בר אבואה לא נתן?

אלא מי זוכה לקבל שכר גם בעולם הזה מי שמוסר נפשו כדי לקיים מצוה ורב כהנא מסר נפשו למות על קידוש השם שקפץ מראש הגג ולכן קיבל שכר גם בעולם הזה מי מקבל

ואמר אליהו לרב כהנא למה הטרחת אותי לבוא להציל אותך ממרחק גדול מאוד של ארבע מאות פרסה? אמר לו רב כהנא העניות שלי היא הביאה אותי לידי ניסיון זה בגלל שאני בעניות וכדי להתקיים אני מוכר סלים של נצרים לנשים ולכן בא עלי נסיון זה, אליהו הנביא הוא ממונה על האוצרות בגן עדן מה עשה אליהו נתן לרב כהנא שק מלא דינרי זהב, כדי שלא יצטרך יותר לעסוק בפרנסה זו ויגיע שוב פעם לידי נסיון.

אוי לו למי שרוצה לקבל שכרו בעולם הזה

וצריך להבין שלעומת זאת הגמרא במסכת בבא מציעא (קיד ב) מספרת על רבה בר אבואה שיום אחד פגש את אליהו הנביא בבית הקברות שאל רבה בר אבואה את אליהו הנביא מה לכהן בבית הקברות? כי אליהו הוא כהן כמ"ש פנחס הוא אליהו וכהן אסור לו להיכנס לבית הקברות, אמר לו אליהו הנביא לרבה בר אבואה לא למדת תורה קברי ישראל מטמאים וקברי גויים לא מטמאים וכאן זה בית קברות של גויים, א"ל לא למדתי

פרשת פינחס

יכלו להרוג אותו ובכל זאת מסר נפש
כדי לקנא את קינאת ה', ולכן לרבה
בר אבוה לא נתן אליהו דינרי זהב.

שכר גם בעולם רק מי שמוסר נפשו
למות על קידוש ה', לכן פנחס קיבל
שכרו גם בעולם הזה כי הוא מסר את
נפשו וסיכן את עצמו ששבט שמעון

מוסדות התורה והחסד **בית מאיר**

השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיר
רהוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

ביום שלישי כ"ו תמוז 6.7.21

בשעה 20:45 בדיוק

לקבלת שיעורי הרב: 058-4150707